

Bánffy báró ismételten hivatkozott a korona bizalmára, most pedig azon válaszokkal is kovácsolt a maga számára fegyvert, melyeket a király Kolozsvárott a tisztelgő küldöttségek üdvözlő beszédeire adott. A zsidók, a lutheránusok és a reformátusok föltétlen dicséretet kaptak, persze mert ez a három felekezet képezi a szabadelvű Magyarország támaszát, talpkövét. Lönhart erdélyi püspök üdvözlő beszédére is teljesen elismerő és kegyes választ adott a király, de azt a kormány sajtója úgy magyarázza, hogy csak a püspöki karnak az egyházpolitikai törvények életbeléptetésével szemben elfoglalt békülény magatartás adott okot erre. Már Mihályi gör. kath. érseknek és Román gör. kel. román metropolitának szigorubban választott a király és figyelmeztette őket a közös anyaország szeretetére. A liberális sajtó célzást lát ebben a nemzetiségi mozgalmakra, mi pedig abban találjuk a szigorú válaszok okát, hogy a két egyházfejedelemnek elég bátorsága volt a király előtt is hangoztatni az egyházpolitika okozta válságos helyzetet. Ha megjegyezzük, hogy a király válaszait a kormány koncipiálta, fölöslegessé válik minden további kommentár.

Igy kezd meg a kormány az új ülésszakot. Humbuggal, szemfényvesztéssel és a korona félrevezetésével. A mi a pártok hangulatát illeti, az elegendő biztosítékot nyújt arra, hogy a ma kezdődő új ülésszak nem fog a legsimábban lefolyni. Az egyházpolitikai ellenzék el van szánva foly-

tatni a harcot a kormány ellen az egész vonalon. A kormánypart kebelében akkora a zavar, hogy a párt elnöke, Podmaniczky báró szükségesnek találta a párt tagjait egyetértésre buzdítani. A szélsőbaloldali frakciói Kossuth Ferenc egyesülési vágya ellenére ma távolabb állának egymástól, mint valaha. Künn pedig az országban egy új párt szervezkedik és bebocsátást követel az ország házába, a nép párta. Bent, az ország termében a szabadelvűség mérges légköre uralkodik még, künn, az országban pedig új, friss, éltető szellők járnak. A mai országgyűlés még a szabadelvű párté. A jövő a néppárté.

Szept. 20-ika Rómában.

— Saját levelesónktól. —

Róma, szept. 20.

A század legkiáltóbb igazságtalanságának emlékünnepe tehát elérkezett s mindenki, a ki Rómában van s látja a külső dísz, az emberáramlást és hallja az óriási zajt hamar megtudja, hogy itt u. n. „nemzeti ünnep van.

Nagyon helyén lesz, ha a liberális sajtó tulzásaival szemben a kath. sajtó is sikra száll s rámutat mindarra, a mi csak szegyenletes fűződik e külső fényhez s a mit az egyház elleni és a pápafaló zsidó hiradók a kulisszák mögött hagynak, vagyis inkább szászrétiun eltakarnak. Nézzük csak, mennyi kudarc előzte meg a jelenlegi ünnepélyt! Az olasz kormány azt akarta, hogy az összes külföldi államok üdvözlőket küldjék és külön meghatalmazottjaik által képviseltessék magukat ez ün-

nep: nemzetközi szanckiót kívántak a nemzeti egység éjse alatt véghezvitt rablásnak és folytatott bitélásnak, hanem a pápa államtitkárjának, Rampolla bíborosnak tiltakozó jegyzékére minden európai állam tartózkodott a hivatalos üdvözlőtektől. A kormány most legalább azt kívánta, hogy mivel szept. 20-ika nemzeti ünnep lón, s külföldi államok képviselői a diplomáciai törvények értelmében legalább nemzeti zászlóját tűzzék ki az olasz zászló mellett, hanem a kath. államok követői ezt a kívánságot is megtagadták azzal a helyes indokollással, hogy ezt a diplomáciai szabályok értelmében megtenniök nem lehet, mivel az ünnepély éle az általok képviselt nemzetek közérzölete, a kath. lakosság vágyai és érdekei ellen irányul s így tekintélyüket a pápával szemben kijátszani nem engedhetik, s így történt, hogy Spanyolország, Franciaország és monarchiánk, valamint a többi katolikus államok meg a Quirinálnál meghatalmazott követésükön sem tűzték ki a lobogót s a többi államok sem tették azt a Vatikán melletti követésükön. De nemcsak a külföld részvétele-sége nyomta a jogtalanság szegénybégét ez ünnepélyre: hanem az olaszok közönye állította legfényesebben a peillengére.

Halljuk csak, mit irnak még maguk az északolaszországi liberális lapok is. Róma városa rendezte az egész ünnepélyt s polgármestere meghívta rá a királyt. A király megígérte: megjelenését s a város rendezni kezdte, hanem hiányzott a „nervus rerum.“ Meghívta az összes olasz városok és municipiumok polgármestereit és képviselőit, hanem nem tudja őket sem elszállásolni, sem fontartani. Ezekre menő banketteket akartak rendezni, hol mind a

TÁRCA.

Merészség.

Támadnak minket, mert öntudatunk a vezérünk, S katholicizmusát mert fölös a társalóm.
Tört a katholicizmus e honban hosszú időn át
S most, hogy vételezik, föhiba számba megy ez?

Övszer.

Kül nem marnak a rossz nyelvek, vajjon van-e ember?
Ellenök a legerős övszer a tiszta kebel.

PÁJER MIHÁLY.

Csonakkirándulás Sziget-Ujfalutól Zimonyig.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

Irtá: Dr. Ulfugel János.

(Folytatás.)

Lövésünk visszhangja erősebb volt magánál az eredeti hangnál. Innen már barátságosabb volt az út, mert megszűnt a sok erdő. Dálján vacsorára valót vásároltunk és siettünk az éjjeli szállásunkra, Borovára. Jó sötéttel értünk oda.

A sokely parton sokáig nem tudtunk kikötni, míg végre az ott ácsorgó molnárok nagynehezen megértették volnánk, hogy hol juthatunk ki. Egyikük sem tudott sem magyarul, sem németül; hanem előhívtak egy Apatinból oda szakadt molnárt, aki még értett valamit németül. Megtudtuk, hogy a faluban nem kaphatunk sehol éjjeli szállást; de a jó ember följánlotta a malmát, hogy ott töltjük az éjt. „Minden jött-ment embert beereszték éjjelre a malmomba, — úgy mond, — az urakat is szívesen befogodom.“ És még mily figyelmes volt irántunk?! Még az esto hoztak örlemlő valót, meghagya a legőnyneinek, hogy csak reggel, ha mi fölkelünk, öntsenek a

garatra és indítsák meg a malmot. Borralalót sem fogadott el. E szíves fogadtatásban jutalmát kintnk egy csekély jótettünknek. Dálja alatt ugyanis szintén igen meredek volt a part, egyszer csak irtózatoss jayveszkedés üti meg fölünket. Fönn a parton egy pásztorgyerek kiabált segítségért, mert egy báránya leessett a Dunába. Bár igen sietős volt az utunk, mégis kieveztünk, — rendszeren a folyam közepén jártunk, hol gyorsabb a víz folyása, — berántottuk a ladikunkba a didergő bárányt és ereszkedtünk lefelé, míg egy kapaszkodóhoz értünk, ott aztán kitettük.

Junius 30-án, vasárnap Vukovartól miséztém a kapisztráni barátoknál már korá reggel, úgy, hogy a sekrestyést még úgyban találtam. Vukovár egyike a cainosabb városoknak, melyeket láttunk.

Sarogradnál előbb felmáztunk a váromhoz, aztán bementünk a városba; fölkerestük a kapisztráni barátokat, hogy azoktól tudjunk meg valamit a vár történetéből, de azok is csak annyit tudnak, mint mi, — sommit.

Ilokon, Ujlakon maga a gvardian kalauzolt bennünket. Fölvezetett a padlásra, ahonnan a szemközt fekvő Palankát oly tisztán átláttuk, hogy fölöslegesen tartottuk az átmenést. Aztán a szobába nyitottunk be, amelyben Kapisztrán János meghalt. A kis oltárnak képe a szentet ábrázolja, amint a betegeket gyógyítja, a szemközt levő falon a haladónak képe függ, ágya mellett ott áll a daliás Hunyady János. Megjegyezte a vezetönk, hogy alig fordul meg a városban idegen pap, aki nem itt mondaná srt. miséjét. Homér szülföldjének hét görög város vallja magát, Kapisztrán szent János temetőhelyére vonatkozólag is négy hagyomány maradt fönn: vannak, akik azt tartják, hogy Sistorvan eltemette a szerb zárda kriptájában, mások azt hiszik, hogy Nagyszöllösnön; a harmadik nézet szerint a kolostor udvarán álló ésrégi kutba dobták a szent testét s ez a kut már az emlékezetet meghaladó idő óta használaton kívül áll; a negyedik vélemény az, hogy a templom körül nyugszik vala-

hol a hős szent. A templomnak föltárái képe azt a jelenetet tartalmazza, midőn Kapisztrán magasra tartott lobogóval a kezében a sereg élén a törökökre ront. Egy kis ereklyetartóban hamuszínű ruhadarabot mutatnak a szentnek ültözötéből. Sajátságos, hogy a templomfala sűrűn tele van aggarva berámázott menyasszonyi koszorúkkal. A toronynak egész multja van: eredetileg a vár fölé néző végén volt a templomnak, de panaszkodtak a lábánál elterülő város lakosai, hogy nem hallják a harangszót; a szerzet ekkor a templom másik végére építettett egy jó magas tornyot, akkor meg föltek a városiak, hogy a karcsu tornyot egy erős vihar rájuk dönti; mit volt mit tenniök a barátoknak: lealacsonyították egy kissé, azért olyan csonka most. — Helyén valónak találm itt azt a megjegyzést, hogy míg Magyarországon összesen csak tíz kapisztráni zárda van, addig a szlavon parton csaknem minden csipp községben van a kapisztránusoknak kolostoruk, ámbár kevés barátal.

Futakon akartunk meghálni s már közel voltunk a városhoz, mikor a tulsó parton gyárkémények tüntek a szemünkbe; visszafordultunk Boocinba, hogy megismerjük a híres cementgyárat. Sűrű sötétség vonta már be a látóhatárt, midőn partra szállottunk. Egy ember tartott fölénk, ezt fölfogadtuk, hogy vezessen be bennünket a legalább is fölönyírnya levő telephez. Megszoktuk már, hogy Drávatorokon alul ismeretlen a magyar nyelv, azért ezzel az emberünkkel is örültünk, hogy németül tudtunk beszélni. Annyit észrevettünk, hogy nehezebb esik a német beszéd, mert keservesen törte a szót és hogy az anyanyelve után tudakozódtunk, megvallja ám, hogy ő magyar ember. Mondanom sem kell, hogy ennek a fölfedezésünknek felette örültünk. A villamos kivilágításnál megtekintettük hamarosan a nagymérvű gyárat, aztán éjjeli szállás után néztünk, amit azonban nem kaptunk. A cementet úgy állítják elő, hogy a sárga, kékes agyagot löporral leresztyák a tömegből, megszártják, megörlik egész finomra és végül kemencékben ége-

8000 község képviselői részt vettek volna, hanem eddig csak 400—500 képviselő jelent meg s ezeknek költségeit és bankettjeit is: hallatlan, de igaz, a város nem bírta kipurcolni polgáraitól, hanem a vendégül meghívott királynak kell fedeznie a költséget; neki kell a Quirinát is megvilágítani s a tűzi játékot fizetnie: a vendégek királynak kellett kétszáz ezer lirát fizetnie az ünnepély rendezéséhez!

Ez a kudarc oly mélyen vágott bele csak a kissé jobbérzelmeik lelkiismeretébe, hogy mindazok, kik Rómától s a most megszigorított ceuzura székhelyétől távolabb estek, nyíltan kifejezést adtak megbotráncokzásuknak — a liberális lapokban is.

Ime a kudarcok, melyek az ünnepélyt megelőzték! De nézzük csak magát az ünnepélyt, a mint épen ma, szep. 20-ikán nyilatkozik meg. Olasz jeles férfiak, az olasz egységért hevülő férfiak s köztük a híres Ghiosi azt írta, hogy ezen ünnepély a legnevetesegebb színjátékok egyike, s az olaszság öntudatával való dobálódzás a legundorítottan kijátszott frázisa a pénz-hajhász zsidó zsurnalisztáknak. Minden eszközt mozgásba hoztak a nép idecsodítására. A vasutak 75% díjleengedést adtak; a 66-iki és 70-es háború veteránjainak megengedték, hogy garibaldinus-öltözetükben és puskával jelenhessenek meg; mult vasárnaptól kezdve reggeltől napestig az összes katonai zenekarok működnek és pedig utcáról-utcará vonulnak s így maguk körül csodítják a muzsikáért bolonduló olasz gyerekeket: az egyes személyvonatokra is katonazenét rendelnek a nép összebóroszására: az összes olasz iparegyesületek évi üléseit elnapolták, és mostanra halasztották;

ik. Háromfélét égetnek. A fekete, a Portland-cement a legjobb minőségű. A ragasztó anyag már benn van magában az agyagban, tehát nem kevernek hozzá semmit. A vendéglőben nagyon vígan voltak, mert az nap, vasárnap pénzosztás volt. Itt már akkor, mielőtt nálunk a miniszter kiadott hasonló értelmű rendeletet, be volt tiltva a pléhpénz. Egy leány, akitől kérdeztük, hogy hol van a vendéglő, mindjárt arra is figyelmeztetett bennünket, hogy menjünk a második szobába, ott vannak az urak. Szívesen láttak bennünket. Tíz órakor megjelenik az űr a vendéglőben és akkor vége a mulatságnak, távoznia kell mindenkinek. Tény, hogy én a gyári munkások multságait eddig vadabbaknak hittem.

Mint hogy sem a telepen nem kaptunk helyet, a hol fejünket kis álmra lehajthattuk volna, sem reményt nem nyújtottak, hogy talán a közeli Beocinban juthatnánk szálláshoz, nem vártuk be az éjjeli űrt, hanem valamivel tíz előtt visszaindultunk a csónakunkhoz és a parton háltunk. Minthogy a kis szellő elűzte a szunyogokat, kellemesen töltöttük az éjszakát. Háromkor tovább utaztunk és a félkelő nap már Futak mellett talált bennünket. Az éjjel a Dunának egy ágában állott a ladikunk és mi azért nem folytattuk az utunkat abban az ágban, hanem visszaevettünk a folyamba, mert a molnárunk egy szalmacsutakot dobott a vízbe és az fölfelé uszott, a mi biztos jele volt annak, hogy az águnk alul nem szakad ki a Dunába. Szegény futakiak, ők éppen úgy tragikó: szívnak ma már, mint más emberfia. Furfangos, fortélyos emberek lehetnek, mert az államot elől-hátal csalták, mikor még dohányt természetek. Föltűnt a beváltó hivatalnál, hogy a jó futakiak aránylag nagyon csekély mennyiséget szállítanak be, de nem tudták őket megcsipni. Gyors egymásutánban váltakoztak a pénzügyőrök; de ezek sem tudtak vagy nem akartak a hiányzó dohány nyomára akadni: erre végre az állam megvonta fölük az engedélyt. (Vége köv.)

végül tornaversenyt rendeztek s azonkívül a gimnáziumok ifjú gyerekeit katonaruhába öltöztették és puskával s karddal vezették fel s gyakorolták be heteken át s ezzel: gyakran a szülők ellenére összetakolt gyerekekkel végigvonulnak tanárai az utcákon s iparkodnak magukhoz eselni a többi, nem gimnazista „reményteljes ifjúságot“ s őket az „Italia unita“ s a „Róma intangibile“ eszméért lelkesíteni: szóval az egész ünnepség nem egyéb, mint az érzelmeknek elbódítása és elkábítása, az érzelmi embernek fellianyozása, az érzelmi és megbabolatlan szenvedélyeknek és indulatoknak izzó, heves tűzbe hozása: az egész ünnepély jellemzi a szabadkőmives eszméktől, az alacsony materiális világnézetlől megmetélyezett századnak gondolkodásmódját, mert a minők vágyai, olyanok örömei és ünnepei! Ideáljai nem terjednek az érzelhető anyagon túl s indulatai is csak az érzékiség bizsergésében állanak minden morális tartalom s minden erkölcsi háttér nélkül s innét van, hogy az ünnepélyekben is érzékelődő s esiklandó látványosságok kívül semmit sem találunk: semmiféle eszmét sem, semmi erkölcsi tartalmat, semmi nemesebb indulatot, semmi igazolható lelkesedést, még az annyira felkavart „hazaszeretet“ tüze sem lobog s az olyannyira hirdetett „olasz egység“ eszméjeért senki sem hevül: szóval eszmékben szegény s ideálok nélkül szikolkódó s erkölcsileg halott századunknak hí gyermeke ez ünnepély s megmutatja, hova lehet súlyosítani a legszentebb fogalmakat s a legszebb eszméket, ha őket a vallásosság teréről leszorítjuk, ha velök nem boldogítani akarunk másokat, hanem őket egyéni, önző pártérdekből s a hatalomvágyból kijátszani iparkodunk s kizsákmányolni a népek rómlására: egy szóval, ha érzelmi kábaságra appellálunk.

Hanem mint mindenből, úgy innét, ebből az ünnepélyből s annak rendezéséből is tanulhatunk mi katolikusok. Először is megtanulhatjuk, hogy mozognunk kell és dolgozunk, hogy nem szabad nagy kényelmesen tenni egy-egy lépést hosszú-hosszu idő után, hogy nem szabad ellenfeinkben a jobb utra térést bevárni, hanem nekünk kell őket a jobb utra rátértenünk és rákényszeritenünk, hogy az összes rendelkezésünkre álló s az ügy nemességével megféré eszközöket alkalmazunk kell; szóval élet és mozgás és szellemesség kell, mert tagadhatlan, hogy ellenfeleinknél ezek meg vannak. — Másodszor megtanulhatjuk azt is, hogy az ifjúságot kell meghódítanunk, nem érzelmi gyönyöröknek, nem zenének és kardesörtetésnek, hanem nemes eszméknek és ideáloknak, az emberiség nagy érdekeinek, örök életét és földi életét intéző nagy érdekeinek, a bithűségnek, az elvszlárdáságnak, a szociális tevékenység, a szociális bajok felkarolásának és orvoslásának, szóval az igazi és őszinten felebaráti szeretetnek. Mert valljuk be nyíltan, ifjúságunk tartalom nélkül, fundus instructus nélkül kezd gazdálkodni az életben, micsoda, ha gazdálkodás lesz belőle, itt kell segíteni s azért az iskola-ügy felkarolása kell első sorban, hogy foglalkoztasson bennünket. Az olasz ifjúság elerkölestelenítési rendszerének hangjaiba belevegyül a belga „hitvallásos iskolai törvény“ szentesítése fölötti öröm-

rivalgás. Halljuk meg mi is e hangokat és buzduljunk és saúcoljunk körül iskoláinkat s tegyük őket a hit váraivá, a férfias meggyőződés szigetivé: az elvtelenség nagy tengerében. — De harmadszor még valamit kell tanulnunk, s pedig azt, hogy mivel a szabadkőmivesség az ünnepségnél csak provokálni akarta a katolikusokat s tromfot adni a szentatyának, nekünk katolikusoknak csak annál nagyobb szívbéli hűséggel kell a szentatyához ragaszkodnunk és ő utasításait követnünk mindenben. Az erőszak anyagi győzelemre nekünk a szabad hódolattal kell felelnünk s midőn a pápa világi hatalma megdöntésének ülök orgiáit elleneink, nekünk azon kell lennünk, hogy a szíveken annál nagyobb és biztosabb és szilárdabb legyen az ő hatalma s így majd nemsokára képesek legyünk az igaztalanságot megtorolni s a megbontott jogrendet helyreállítani. A spanyol és portugál püspökök tiltakoztak, Olasz- és Németország püspökei országsszerte isteni tiszteletet rendeztek, ne maradjunk el mi sem, hanem imáinkkal s filléreinkkel egyaránt támogassuk a szentatyát nehéz küzdelmeiben és fájdalmaiban, segítsük magas intencióit, egyesüljünk vágyaival s törekedjünk oda, hogy elnyomított társadalmunk s különösen katolikus társadalmunk bensőleg megerősödjék hitben s meggyőződésben s így képes legyen majd felvenni a küzdelmet a romlásban levő istentelen elemekkel!

Dr. R. N.

BELFÖLD.

— **Hódoló feliratok a pápához.** A mint bennünket értesítenek a magyarországi kath. körök és plebániákból még folyton érkeznek hódoló feliratok a római pápához, melyek egyhangulag részvétüket és ragaszkodásukat fejezik ki a szeptember 20-iki ünnep alkalmából. — Ujabbban a püspök-ladányi, a lébény-szent-miklósi, a jászladányi, a baranya-baáni és királyteleki kath. körök. továbbá a jászladányi Jézus szent Szíve egyesület, a Rózsafüzér és temetkezési társulat küldtek ilyen feliratokat.

— **A közös pástorlevél.** Lapunk mai számának mellékletén közöljük a közös pástorlevelet, melyet már multikori számunk vezércikkében méltattunk. — A pápának szánt és latin nyelven szerkesztett utasításokra nézve azt határozta ugyan a püspöki konferencia, hogy ezek nem a nyilvánosság elé valók, minthogy azonban egy liberális lap indiskreció következtében már vasárnap közölte az utasításokat, mi is közöljük ezeket, de hitelesebb, jobb fordításban.

— **A mosonyi néppárti nagygyűlés,** mely tudvalegleg október 10-én lesz, eddigi értesüléseink szerint imponánsnak ígérkezik. — A szónokok közt vannak Bobleter Ignác a kiváló kath. publicista, és Léva y Pál plebános. A többi szónokokat a néppárt központi irodája designálja.

— **A néppárt Ürményben** folyó hó 15-én megalakult. A jelölt napon összehívta az ottani esperes-plebános saját lakására az összes választókat s az érdeklődés oly nagy volt, hogy 200-nál is többen megjelentek. Négy óra tájban megjelent a plebánusban Hunyady Imre gróf is, a kit a nép frenetikus éljenzésekkel fogadott. Erre megkezdődött a magánjellegű gyűlés. Az esperes-plebános gyönyörű, lelkesedéssel áthatott beszédben lefestve

sanyaru hejzetünket, melyet a „magas kormány”-nak köszönhetünk, közelgő feladatunkat behozonyította a „Néppárt” létjogosultságát nemcsak, hanem szoros kötelemünket e pártot diadlra hozni. A nép nyelvön elmondott beszéd rendkívül hatással volt jelenlévőkre, kik könnyezve ígéretet tettek, hogy hitüket megpróbálni nem engedik s lelkesen csatlakoznak a „Néppárt”-hoz. Most Hunyady gróf szólott a néphez, mint saját gyermekeihez s keresetlen szavakban, igazán atyai hővel lelkesítette, „hogya összetartunk — ugymond az 50 éves katoná, — győznünk kell, ha életünk árán is.” Óriási éljenzással fogadták a jelenlévők az igazi kath. katoná és ősz hadvezér eme gyújtó szavait, melyek után nincs hatalom, mely a népet továbbra is ámsítsa s meggyőződéssel megfoszssa. Így nyilatkozott a nép. — Erre felolvasták a „Néppárt” programját, melyet lelkesedéssel mindnyájan magukénak vallottak. Végre Hunyady gróf kezébe véve az aláírási ívetek, felolvasva nyomatékkal annak minden pontját, melyekre az összegyűltek mintegy nyilvánosan fideszküldtek s Hunyady gróf után saját kezükkel aláírták. Szép és nagy nap volt az Űrmenyben, melyet minden község vezetősége szereszet magának, ha vallását szereszei s népét az ügy fontosságáról felvilágosítja, mert van még népünkben igaz, élő vallásosság.

— **A főrendiház új tagjai.** Az újonnan kinevezett mágnások közül már Solymossy Odón báró is benyújtotta kérvényét a főrendiház elnökségéhez, melyben igazolván vagyoni képességét, a főrendiházi tagságot biztosító királyi meghívó levél kieszéklését kéri. Az új mágnások közül még eddig tehát csak Vigyázó Sándor gróf nem tett lépéseket a főrendiházi tagságra. — A főrendiház igazoló bizottság holnap ülést tart.

— **A sima és tapintatos életbe léptetés.** A napokban kinevezett trencsénmegyei állami anyakönyvvezetők sorában olvassuk, hogy a nemességek körébe helyettesnek Ballay László kath. néptanító nevezetett ki. Felteszük, hogy tudtán kívül történt a dolog, mert tekintve kerülményeket és a célt, a miért nálunk az állami anyakönyvek behozatnak, tekintve a funkciókat, melyeket az állami anyakönyvvezetőnek végeznie kell, kath. tanítót ezt a hivatalt nem viselheti. Ajánljuk az ügyet az egyházmegyei hatóság figyelmébe. — Vas megyében a sántái körébe anyakönyvvezetővé kinevezett Orosz Tamás polgármester lemondott az anyakönyvvezetésről. Vas megyében eddig négyen unták meg a dicsőséget, még mielőtt megkezdheték volna funkcióikat. — Tormási zalamegyei községet egytől-egyig buzgó katolikus nép lakja, mely már a priori irított a polgári házasságtól s most meg éppen zsidó jegyzőjüket nevezte ki a belügyminiszter anyakönyvvezetőnek. A felháborodás a községben, mint levelezőnk írja, általános. Még életbe sem lépett az állami anyakönyvvezetés és az anyakönyvvezetők máris mozogódnak és elégedetlenkednek. Mint a protestáns szellemű „Soproni Hírlap” értesül, Sopronmegyében az anyakönyvvezetők mozgalmát indítanak csekély fizetésük javítása céljából, de hát ez nem is csoda, mert nem lehet kivételni, hogy az a községi jegyző, kinak a közigazgatás terén egy rakás dolog szakad a nyakába, ezen nagy felelősséggel járó modern állami funkciókat hű, pontos és lelkiismeretes teljesítéséért alacsony szerű javadalmazásban részesüljön és 50—100 forint tegyen éjjelt nappal, hogy elmulasztott jegyzői teendőit pótolhassa.

— **A megyei tisztviselők mozgalmá.** Kevés kivétellel az összes megyék tisztikarainak képviselői gyűlést össze tegnapelőtt Budapesten, hogy tanácskozzanak anyagi helyzetük javításáról. Tanácskozás közben újra bebizonyult, a mit már sokszor állítottunk, hogy t. i. a megyei tisztviselők közül már számosan a liberális korrupció következtében elvesztették minden érzéküket az ősi autonómia iránt. Akadtak ugyanis olyan felszólalók, a kik csak az állami közigazgatástól várják az údvált. E nézet ellen erősen kikelt Hammasberg abauj-tornamegyei főjegyző, a ki hangsúlyozta, hogy a megyei tisztviselők mellőzzenek itt minden politikát, mert meg van győződve, hogy anyagi helyzetük a mai rendszerben is orvosolható. A többiek ezen nézethez csatlakozott s ennek folytán a tisztviselők memorandumot intéztek nem a kormányhoz és nem a képviselőházhoz, hanem az egyes

megyékhez, a melyben felsorolják bajjaikat és azok orvosságát.

— **Wekerle Sándor beszámolója.** Nagy-Bányán nagyban vártak arra, hogy a volt miniszterelnök az ideén is fog beszámolót tartani. Ez a beszámoló, a „Nagybánya és Vidéke” értesülése szerint, elmarad. Ugy látszik, nincs mondani valója Wekerlének, a szabadelvések volt bálványának. Sic transit . . .

KÜLFÖLD

— **Ausztria.** Bécsben újra fényes győzelmet arattak az antiszemitaik. Az osztrák főváros II. választó testülete hétfőn választott községi tanácsosokat s ez alkalommal az antiszemitaik 46 mandátum közül 32-t nyertek, 8-cal többet mint a mennyivel azelőtt bírtak. A liberálisok csak három kerületben győztek. Az antiszemitaik eddigleg 138 mandátum közül 78 fölött rendelkeznek. A hétfői választáson 26,614 választó közül 20,136 járult az urnához és adta le szavazatát. Ezekből volt 11,059 antiliberális és 9077 liberális szavazat. A liberálisok most már feladták minden reményt, annyival inkább, mert most már ők is biztosra veszik, hogy az I. választó testület 46 mandátuma közül legalább is 12—14 az antiszemitaiké lesz, úgy hogy az antisemita többség 90—92 főre fog rugni és elegendő nagy lesz a város ügyeinek rendes vezetésére. Tudva ezt, lemondtak a liberálisok a passzivitásról is és belenyugodtak abba, hogy Bécs főpolgármesterévé a kath. konzervatív Polzer, első alpolgármesterré pedig Luogor választásuk meg. A bécsi és budapesti zsidósajtó természetesen dühög és most azt a hazugságot kóholta ki, hogy az antiszemitaik elenezik a kiegyezés megnyitását. A bécsi antiszemitaik győzelmet esakhamar az fogja követni, hogy törpe minoritásba szorítják a liberálisokat a parlamenten is s a liberálisok már most is jósolgtják, hogy az antiliberális rendszer kormányzásra képtelen és hamar fogja magát lejárni. Csak lassan! Taaffe gróf 14 évig tudott uralkodni a liberálisok nélkül, míg a liberálisokra támaszkodó koalicionális Windischgrätz kormány csak 18 hónapig bírta. Ez eléggé bizonyítja, hogy nem az antiliberálisok kormányképtelenek, hanem a liberálisok

Telefon-jelentések.

Budapest, szept. 26.

— **A tegnapi minisztertanács** elhatározta, hogy a képviselőház mai ülése elé a következő napirendet fogja a kormány terjeszteni: jövő évi költségvetési előirányzat, 1893. évi származások, a függő egyházpótlókat javaslatok letárgyalása.

— **Tömeges esküvők.** Tegnap esti 1/2 9 óráig voltak esküvők a jászvárosi templomban. Az érseki helynök a legutóbbi napokban 200-nál több dispencziót adott olyanoknak, akik még okt. 1. előtt akarnak meg-házasodni. Tegnap is sokan folyamodtak dispenczióért. A kálvintéri ref. templomban a múlt vasárnapon 80 esküvő volt, azonfelül pedig 50 dispenczió adatott ki.

TÁVIRATOK.

Bern, szept. 26. (Ered. táv.) Erzsébet királyné tegnap este Territetbe érkezett
Belgrád, szept. 26. (Ered. táv.) Mindinkább előtérbe lép az alkotmány revízió kérdése. Addig még kormányválság is lesz

Péterfőréket adományoztak:

szeptember 21-től 26-ig:

Ludvig Gusztáv Miséró . . . 5 frt — kr
Nómet Sándor Battonya . . . 2 " — "
Radnai Győző Nógrád-Ludány 5 " — "
Nyiszter Antal a püspök la-
dányi kath. kör nevében . . . 5 " — "

Pászthy István Jász-Ladány . 2 " — "
Jézus-Szive-Egylet . . . 2 " — "
Rózsafüzér-társulat . . . 3 " — "
Dr. Major Ferenc 5 " — "
összesen 29 frt — kr.
Ehhez hozzá adva a legutóbb
kimutatott 77 frt 50 krt
összeg 106 frt 50 kr.

Városi és vidéki hírek.

A „Fejérmegyei Napló” október 1-én új előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elbarátainkat, nevezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak addig is, míg lapunk szélesebb alapokra nem helyezkedik, a régiek maradnak és lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési díjak beküldésére, hogy a lap expedíciója fennakadást ne szenvedjen.

— **József főherceg László főhercegről.** Thewrewk István író és hírlapíró jelenleg László főhercegről könyvet ír. Hogy a felejtethetetlenül rokonszenves fiatal magyar főhercegről szóló emlékműve, mely karácsonkor jelen meg, rendkívül díszes kiállításban, gazdagon illusztrálva, minél tökéletesebben jellemezze László főherceget, Thewrewk István, ki jelenleg Balaton-Kenesén tartózkodik, tanácsért és adatokért József főherceghez fordult, s tőle most a következő, Alesuthon 1895. évi szeptember 20-ikán kelt levelet kapta: „Kedves Thewrewk Uram! Szándékolt éleleírására felejtethetetlen szeretett Lászlómról legjobban szerezhet adatokat Libits Adolf igazgatómtól, Himmel alezredestől, Dobner főhadnagytól, a legutóbbi időkből, az előbbiekből Holdházy püspöktől, Malatin bencésnántól és Köppel plebánostól, a ki valahol Sopron vagy Vas megyében van most. A mi a végzetes vadászati szerencsétlenséget illeti és a végőrákat, ne tessék sietni, mert a hírlapokban mind hiányos és elferdítve jelent meg, de ezeket összeállítjuk magunk a jelenvoltagekkal és ha készen lesz, megküldöm. Kisjénről is egyenkint bejelentik a jelenvoltagek mindazt amit észleltek. Isten Önnel! Maradok öszinte tisztelője
József főherceg.

— **József Ágost főherceg,** mint értesültünk, e hó 23-án reggel 5 órakor Máramaros-Szigetre érkezett. Vele voltak: Augustza főhercegnő és Battyhány grófnő. Máramaros-Szigetről azonnal az erdészölgyi kastélyba hajtottak. Itt fog időzni a főhercegnő kíséretével, míg a főherceg vadászataival a havasokon szarvásra fog vadászni. A főherceg rendelkezésére Steinhauz József főerdész fog állani, míg a főhercegnő kísérete mellett Seeburg Adolf főerdész marad. A kastély vidékén már leest az első hó. Az idő különösen derült s a vadászatra nagyon kedvező.

Szent István király emléke. Míg Szent István városában, az őt koronázó városban teljes indulenciával viseltetnek a szent király emléke iránt, addig fönt a Szepességben egy kicsiny, de lelkes kör, a Szepesség-ófalvi kerület lelkeskedő papsága, Hil- la y Jakab kerületi esperes indítványára ne- mes buzgóságot fejt ki Magyarország első apostoli királya emléke körül. A nevezett kerület papsága e hó 2-án Leescnicen, Hil- la y esperes indítványára lelkes hangú, la- in nyelvben szerkesztett felterjesztést intézett Sz m r e c s á n y i Pál székesi püspökhöz. A felterjesztés magva: „Emeltessék a magas püspöki kar hozzájárulása s belecgyezésével az ország összes templomainak s a papság önkéntes adományából Szent Istvánnak em- lék az ország szívében a millenium alkalmából.” A kerület papsága egyuttal arra is felkérte megyés püspökét, sziveskedjék ezen óhaját az illetékes helyen közölni. Tanuljunk a szepesség-ófalvi kerület lelkeskedő papságá- tól! Talán bennünket is érdekel Szent Ist- ván emléke ugy, mint a zsepesieké. — A Szent-István-szobor ügye különben a fővá- ros tegnapi közgyűlésen került tárgyalás alá. A szobor helyéül annak idején a vár- beli halászbástya jelöltetett ki. A szobor elkészítését iránt S t r ó b l Alajos szobrászszal a szerződés már megkötötték. Ennek alap- ján a miniszterelnök egy leiratot intézett a főváros közönségéhez, melyben azt kéri, hogy a szobor helyéül a halászbástya áron gedtessék és egyuttal a szobor létesítésére a főváros által gyűjtött összeg az állampéz- tárba beszállíttassék. E leiratot azzal tor- jesztü a tanács a közgyűlés elé, hogy a ha- lászbástya egy része a szobor elhelyezésére átengedessék és egyuttal a szobor létesíté- sére összegyűjt 71.265 frt és kamatai a mi- niszterelnök rendelkezésére bocsátassanak. A Szent-István szobor tehát mégis csak az eldugott halászbástyán fogja hirdetni a szent király emlékét.

Városunk vízvezetéke egy lé- pessel ismét közelebb van a megvalósulás stádiumához. A belügyminiszter ugyanis ér- tesítette a város közönségét, hogy a város- ban létesítendő vízvezeték mű előmunkála- taként a *Rumpel* és *Niklas* cég által kő- szített s a tanács által elfogadott próba viz- gyűjtés terveit és költségvetését szakköz- egek által felülvizsgáltatta s a terv ellen sommi észrevételre vagy kifogásra ninc.

Vivómester Székesfejérvárott. Zolnai Zolnay Viktor a híres Keresztessy- féle vívóiskola okleveles mestere országos körútra indult vivó-tanfolyamok tartására és legelőször is Sz.-Fejérvárra érkezett, a hol feltéve, hogy kellő támogatásban részesül, hosszabb időre óhajtat maradni és vivótanfolya- mokat rendezni. Beiratkozni lehet a mai nap- tól kezdve Zolnay ur lakásán (Sas-szálló I. em. 12. ajtó.) Beiratási díjak: magán óra (2 szméllyre) 20 frt, társas órára 5 frt, és csoportos órára 3 frt. havonként és szemé- lyenként. Oktatás reggel 9 órától esti 9-ig.

Keresk. akad. hírek. Magyarország kereskedelmi akadémiáinak és keresk. középiskolái- nak életében szeptember elsején nagy változások történtek. Az oktatásügyi miniszter azt az új organi- zációt, a melyet számukra kidolgoztatott, ezen a na- pon léptette életbe és egyszersmind pedig kivette őket a kir. tanfelügyelők hatásköre alól és elrendelte, hogy addig is, a míg főigazgatót nevez ki nekik, egyenesen érintkezzenek a miniszteriummal. Kedden f. hó 24-én bucsuzott városunk keresk. akadémiájá- nak tanári kara Fejérmegye kir. tanfelügyelőjétől, a nagy szeretetnek örvendő Festetics Bónó gróftól. Az ugyanazon napon tartott pótló és érettségi viz- sálaton még ő elnökölt és meg volt lepva, a mikor az érettségi vizsgálati konferencia végeztével dr. Fa- ludi Miksa, az akadémia igazgatója, felállott és va- lamennyi rendes tanárnak, továbbá dr. Herman Sán- dor és dr. Szabady József ügyvédeknek, Horváth Ist- ván kath. hittanárnak, Frits Péter keresk. miniszteri biztosnak, Kreizler Zsigmond akadémiai gondnoknak jelenlétében posztikus részegben gazdag bucsuzó be- szédét intézett a tanfelügyelőhöz. Fájó érzéssel, szó- lalok meg nyugom, hogy kifejezést adjak azon súlyos veszteségnek, mely intézetünket éri az

által, hogy ezentul nélkülözni lesz kénytelen Meltó- ságod böles tanácsát és jóakaratu támogatását. Az- tán emondja, hogy az akadémia 10 évig állott ő méltósága hatása alatt, aki legszebben egyesítette magában a nagyméltósági pedagógust, a tapintatos fellebbvalót és a nemessen érző embert. Az akadémia tanári kara ez alatt a tíz év alatt becsülni tanulta gróf Festetics Bónó sok jéles tulajdonságait, de legkivált aranyos jó szívet, a mely megelőzte a ta- nári karnek a helyes irányt, ha nehéz feladata tel- jesítésében nem volt teljesen egy véleményén. Fel- használja a mai napot, hogy tolmácsolja ő méltó- sága előtt azt a véghetetlen tiszteletet, szeretetet és ragaszkodást, a melylyel a tanári kar ő méltósága iránt érez. De szívbeli óhajja, hogy ne ő ez legyen az utolsó alkalom, a mely ő méltóságát az akadémia- val hivatalos érintkezésbe hozza. Reméli és hiszi ezt, mert ha igaz, hogy a természet mindaddig fentartja eszközeit, a míg rendeltetésüket be nem töltötték, bizonyára hosszú, erőteljes és áldásos életet tart fenn ő méltósága számára is és még ugy hozhatja magával a sors, hogy újból osztályosa lehet az akadémia Festetics Bónó gróf vezetésének. De ha ez a remény nem teljesednék is, még akkor sem tekintené magát az akadémia ő méltóságától végleg elszakadtnak. A vándor utast lelki bilincsek fűzik a helyhez, a honnan megindult: az akadémiai tanári kart is lelki bilincsek, a szeretet és a hála kötelé- kei fogják ő méltóságával összekötni. — Festetics Bónó gróf melegen köszönte meg ezt a bucsu- bszédet és kijelentette, hogy könnyen lehet, hogy a miniszter itt-ott ezentul is a tanfelügyelőket fogja az érettségi vizsgálatokra kiküldeni. — Frits Péter a budapesti kereskedelmi és iparkamara első titkára, a kit a kereskedelmi miniszter már hosszabb idő óta küld le akadémiai érettségi vizsgálatához kereske- delmi miniszteri biztosnak, hétfőn a tanitást is fi- gyelmébe méltatta, az egész napot az osztályokban töltötte és meglegedéssel emelte ki, hogy a tanárok, a mint látja, igen praktikus módon tanítanak.

Két rabbi. Krausz Salamon az egyik, Besser Ignác a másik. Az nem minden- napi botrányú idözzet elő Hajdu-Szoboszlón ez meg- téréssel örvendeztette meg a kath. egyházat. A hajdusoboszlói izraeliták díszes templomát építettek, melyet kedden délután avattak fel — rabbi nélkül. A hitközség tagjai ugyanis magyar szónoklatot akar- tak az új templomban hallani. Ezt azonban Krausz Salamon rabbi kereken megtagadta, kijelentvén: „Ha magyar hitközségletet fognak a templomban tartani ő és pártja a templomba nem fog többé belépni.” Sőt más rabbinak sem akarta megengedni a magyar szónoklatot. A hajdu-szoboszlói izraeliták tehát kénytelenek voltak rabbi nélkül felavatni templom- kat. Hja persze a recepció még nem tesz senkit magyarrá. Ahhoz más is kell! — Nagyobb lelki örömmel emlékeztünk meg a másik rabbiról, ille- tőleg csak volt rabbiról: Besser Ignácról. Az ő-festamentomi sz. könyvek helyes és mély ta- nulmányozása az igazság megismerésére vezette Besser t ki nem tusakodott a megismert igazság ellen, hanem engede az isteni kegyelem hívó szavá- nak, e hó 15-én a trszelani róm. kath. templomban felvette a szent keresztiséget. keresztényül Vilcesk Jenő köz-és váltó ügyvéd és neje viselték. Besser rigai születésű s még csak 24 éves. Eddig Libován volt rabbinus. Volt hitsorsosai minden áron le akar- ták beszélni szándékától, de minden igyekezetük kárba veszt.

A szanathi Syloch. Klein Lajos urnak hívják azt a becsületes izr. vallásu korezmárost, a kinél f. hóban megejtett közegészségi vizsgálat kiderítette, hogy az egészségre ártalmas és szél-űtkét híreből sem ismert paécsokból boldogította a vas- megyei Szanath község lakosságát. Az eré- lyéről és igazságos szigoráról ismert Bozay Gáspár főszolgabíró a vegyészileg közártal- masnak talált borkészletet, mintegy 600 li- terre mondt a személgödörbe öntötte s ez- által egyelőre elejét vette annak, hogy a szanathi apák és fiuk az egészségromtó ita- lok miatt családi villongásokba keveredjenek. — **Törvényhatósági bizottsági gyűlés.** Fejérmegye törvényhatósági bizott- sága folyó évi október hó 7-én délelőtt 10 órakor közgyűlést fog tartani.

Ésköv. Zichy János gróf nagy- lángi uradalmanak főkörtész, Bertha Ká- roly f. hó 24-én vezette oltárhoz a székes- egyháiban Schleicher Lujza kisasszonyt.

Schleicher József helybeli főkörtész ked- ves leányát.

Kalandvágó diákok. Mráz Adolf és Holczhauser Gyula a hely- beli főreáliskola növendékei megunták az egyhangu iskolai életet s közös elhatározás- sal megindultak világot látni. E hó 24-ön vettek bucsut a kapufélfától, azaz hogy a szülői háztól. Nem szóltak senkinek, hogy valamikép ne növeljék a válás fájdalmait. — Mentek, menedgeltek s lassan eljutottak Szegedig. Tovább is mentek volna, de hát az éber szegedi rendőrség bele avatkozott a dologba s a kalandos ifjakat akaratuk ellenére megmentette a nagy ut fáradalmaitól. Viselkedésük tünt föl a szegedi rendő- ségnek s ezért elfogták őket. A náluk talált nagyobb összeg eredetéről nem akarnak fel- világosítást adni. A szegedi rendőrség meg- keresésére Polczér Péter alkapitány Szegedre utazott, hogy a világlátott ifjakat hazá hozza. A pénzét valószínűleg a Hol- zhausernél történt szekrény feltörés alkalmával szereztek. Mráz Adolfnak, mint értesülünk, a betörésben nem volt része.

Mi sem hiányzik már. Törvénybe van ígátva a polgári házasság, ki vannak neveze- va az állami anyakönyvek, az anyakönyvvezető „farmat- ring” s az utasítások is megvannak, sőt a c é g t á b l a sem hiányzik már. Ez utóbbi luxus cikke- ket e hó 25. 26. és 27-ik napjain állami társzeke- reknek (érisd: a jegyző urak által kirendelt kocskón!) fogják a kinevezett uraknak szétfordani. A c é g t á b l a nemzeti színű s e felirás van rajta: „Magyar kirá- lyi anyakönyvvezető.” Van-e még valami kívánni való, te boldog magyar nép?

Halálozás. Nagy csapás érte Zichy Géza gróft a világhírű zongora- művészt és megyénk lakosát. Ugyanis — mint seregélyesi levelezőnk írja, — 5 és fél éves Aladár nevű fiacskája tegnap a seregélyesi grófi kastélyban elhalálozott. A boldogulata ma délelőtt helyezték örök nyu- galomra az ottani családi sírboltban. A kis grófban ifj. gróf Zichy Jánosné szül. Zichy Margit grófnő fivérért gyászolja.

Mozdony-karamból. F. hó 24-én este 10 órakor a déli vasut székesfejérvári állomásában hibás váltó-állítás következtében kisebb mérvű összeütközés történt. Egy to- lató mozdony neki ment a peronon levő egy teher és két személyi kocsinak s nagyobb sérüléseket ejtett rajtuk. A mozdony kéné- nye a gyors ütközésből leesett. Baleset nem történt.

Agyongázolta a szekér. Az ut- ca porában játszadozói a napokban Nagy-Lóok köz- ségben Kőfejtő Gyula, egy 8 éves hülye gyermek. A porfelhőbe burkolt gyermekek nem vette észre egy gyorsan hajtó kocsis s szekerevel keresztül ment rajta. A gyermek a szenvedet sérülések következté- ben pár pillanatnyi szenvedés után meghalt.

Zártkörű mulatság. A rákóczi római katolikus népkör a Mária novenap- ján tartott bucsu alkalmával zártkörű s igen szépen sikerült mulatságot rendezett. A tiszta jövedelem 78 frt volt.

Tűzvész. E hó 24-én este Talián Vilmos Fülöp-majori pusztáján eddig isme- reiden okból tűz ütött ki, mely több kazal számát s nagy mennyiségű polyvát hamvaszt- tott el. A kár mintegy 700—800 frt.

Nyomozások. A család büntettével vádolt Kulcsár Aladár közjegyzői gyakorolnak országos körözését rendelte el a csurgói kir. járás- bíróság s kéri az illetékes hatóságokat, hogy nere- zettét feltalálása esetén hozzá kísérletnizsiveskedjenek. Ugyancsak a csurgói kir. járásbírószék körözti Pantocsek (Sutarilza) József 71 éves cselédét is Pantocsek hamis vád büntette miatt vádoltatott be Mivel előbbi tartozkodási heléről ismeretlen helyre kötozött. körözöd.

Kimutatás

a székesfejérvári jótékony n ö- egylet által segélyezett, szegények ré- sére a nyár folyamán gyűjtött kegyes

adományokról: 1-ső számú gyűjtőív: Dr. Steiner Fülöp püspök 30 frt, Friaich József nagyprepost 25 frt, Benedek Ferenc 5 frt, Huszár Károly 5 frt, Kuti Márton 5 frt, Komáromy Károly 5 frt, Szuborich Jenő 2 frt, Krenicz Ignác 2 frt, Károly János 5 frt, Báró Révay Gizella 5 frt, Siebenrock Zech báróné 5 frt, Cisztercita ház 5 frt, Imrich Victorné 2 frt, Báró Bohus-Vásárhelyi Julia 10 frt, Bierbauer Mari 1 frt, Hübner Ferenczy Mari 2 frt, Dr. Bierbauer Viktorné 2 frt, Dr. Planer Béláné 3 frt, Szűgyény Marich Julia 5 frt, összesen 124 frt. 19-ik gyűjtőív: R. 1 frt, öz. Vogl Miklós 1 frt, Madaras Lipótné 10 frt, összesen 12 frt. 61-ik gyűjtőív: Wallheim Siebenrock Gusztávné 50 kr., Nedeczky Agnes 1 frt, összesen 1 frt 50 kr. 60-ik gyűjtőív: Nedeczky Lujza 1 frt. 26-ik gyűjtőív: Pisky Lászlóné 2 frt, Pinkász Miksáné 1 frt, Eckstein József 50 kr., Kis Antalné 50 kr., X. Y. 20 kr., összesen 4 frt 20 kr. 47-ik gyűjtőív: Emmerth Henriehné 1 frt, Bereczky Miksáné 1 frt, összesen 2 frt. 31-ik gyűjtőív: Grundbök Ferencné 1 frt, N. N. 50 kr. összesen 1 frt 50 kr. 27-ik gyűjtőív: Havranek Ignác 10 kr., Kohn Ella 10 kr., Deutsch Dávidné 50 kr., Benedek József 50 kr., Frank Heinrich 1 frt, Kovács Dezső 20 kr., Deutsch Béla 50 kr., Erdőssohn Gy. 50 kr., Krauss Sándor 20 kr., Pfeifer Mór 50 kr., Skliwa T. 50 kr., Stern György 50 kr., Kohn S. 50 kr., összesen 5 frt 60 kr. 73-ik gyűjtőív: Pfinn Józsefné 1 frt. 81-ik gyűjtőív: Kis Ignác 1 frt, Lakos Antalné 1 frt, Leob Erzsike 1 frt, Komposcht Alfonsné 50 kr., Balogh Lukácsné 1 frt, összesen 4 frt 50 kr. 21-ik gyűjtőív: Kolonits Lipót 1 frt 5 kr., Kégl Lajos 1 frt 5 kr., Szabó Ferenc 1 frt 5 kr., Dr. Major Ferenc 2 frt, Lukács Sándor 1 frt, Mihályi Józsefné 1 frt, Deutsch Gyula és tirsá 1 frt, Báró Jenő 1 frt, Gebhardt Bódogné 1 frt, összesen 10 frt 15 kr. 6-ik gyűjtőív: Dvally Rezsóné 5 frt, Reé István 2 frt, Reé Istvánné 1 frt, Schubert & Schlesinger 2 frt, Pisky Eszter utóda 50 kr., Gimál Odón 50 kr., Steininger Sándor 50 kr., N. N. 2 frt, Voglné 1 frt, Fejér Carolin 1 frt, Zakits Miklós 1 frt, összesen 16 frt 50 kr. 46-ik gyűjtőív: Dr. Kövessy Istvánné 1 frt, Langmár Gáspárné 1 frt, összesen 2 frt. 76-ik gyűjtőív: Pick Ignác 5 frt. 30-ik gyűjtőív: Kovács Istvánné 3 frt, Öz. Nyéky Mihályné 50 kr., N. N. 50 kr., Schafhauserné 50 kr., ifj. Rózsa Ferencné 30 kr., N. N. 30 kr., Péntes Imréné 50 kr., Alásy Jánosné 30 kr., Valentovits Mihály 50 kr., Pischer Mihályné 20 kr., Hufnagl György 20 kr., Heritz Ferencné 20 kr., Galambos Károlyné 20 kr., Hellensteiner Imréné 2 frt, Hellensteiner Rezső 50 kr., Hellensteiner Kálmán 50 kr., Csornay Józsefné 50 kr., Závodnik Sándor 50 kr., Péntes Józsefné 50 kr., Havranek Jánosné 50 kr., öz. Schmidl Józsefné 50 kr., Bürgermeister Györgyné 50 kr., Richter Irén 1 frt, Némethné 20 kr., N. N. 20 kr., N. N. 20 kr., N. N. 30 kr., Galambos Istvánné 50 kr., összesen 15 frt 40 kr. 66-ik gyűjtőív: Scheirich Antal 2 frt, Krenicz Ignác 2 frt, Léb Józsefné 30 kr., Moenich Károlyné 1 frt, Fritzenschaft János 1 frt, Tamás Vilmos 1 frt, Havranek Józsefné 1 frt, összesen 8 frt 30 kr. 8-ik gyűjtőív: A főreáliskolai tanári kar 1 frt 80 kr., K. Horváth I. 1 frt, Anjerszky család 2 frt 20 kr., Lukseha Józsefné 1 frt, összesen 6 frt. 42-ik gyűjtőív: Gánóczy Flórisné 1 frt. 93-ik gyűjtőív: Heinrich Aranka 2 frt, id. Heinrich Lajos 2 frt, összesen 4 frt. 89-ik gyűjtőív: Schlammadlinger Alajosné 2 frt. 48-ik gyűjtőív: Havranek Lajos 50 kr., Havranek Lajosné 50 kr., összesen 1 frt. 64-ik gyűjtőív: Wertheim Arminné 5 frt. 80-ik gyűjtőív: Brener Adolfné 50 kr., Csitári Emilné 50 kr., összesen 1 frt. 43-ik gyűjtőív: Lauschmann Józsefné 1 frt. 74-ik gyűjtőív: öz. Eitz Jánosné 1 frt, Pfinn Istvánné 1 frt, összesen 2 frt. 52-ik gyűjtőív: Seidel Lajosné 2 frt. 7-ik gyűjtőív:

Gardy Béláné 1 frt, Dr. Mäder Ferencné 50 kr., Dr. Szüts Andor 1 frt, ifj. Fiáth Imre 1 frt, Scheiber Ferenc 1 frt, Weisz Gejza 50 kr., Dr. Trummer Gyuláné 50 kr., Dr. Borchert Jenőné 50 kr., H. S. 50 kr., N. N. 50 kr., V. 50 kr., Daroczy István 1 frt, Dr. Kégl 50 kr., Dr. Fiáth György 1 frt, Kornis Boldizsár 1 frt, összesen 11 frt. 14-ik gyűjtőív: Komáromi Károly 5 frt, Bezúky József 50 kr., Eisenbarth Anna 1 frt, összesen 6 frt 50 kr. 92-ik gyűjtőív: Fischer Anna 1 frt. 45-ik gyűjtőív: Forintos Gyuláné 1 frt, Kirchner Hermanné 1 frt, Bihar Józsefné 1 frt, Szabehelyi Nina 50 kr., összesen 3 frt 50 kr. 67-ik gyűjtőív: Horváth Lászlóné 1 frt. 37-ik gyűjtőív: Krécsy Miklós 1 frt, Tóth Béláné 1 frt, összesen 2 frt. 40-ik gyűjtőív: Rossy Maria 3 frt, öz. Schvarezbachné 1 frt, Farkasy Dezsóné 1 frt, Molnár Béláné 1 frt, Kenessey nővérek 1 frt, Dr. Révay Ferencné 1 frt, Zsogkiné 1 frt, összesen 9 frt. 9-ik gyűjtőív: Holly Istvánné 1 frt, Holly Géza 1 frt, Schier Gyuláné 50 kr., Szabó Józsefné 50 kr., N. N. 50 kr., Kenessey Gyuláné 1 frt, Kecznáné 50 kr., Szombathy Margit 1 frt, Öz. Pap Józsefné 1 frt, öz. Botka Antalné 50 kr., Niczkyné 50 kr., Bárdosy Imréné 1 frt, Damm Jenni 1 frt, öz. Vamós Gyuláné 50 kr., Csillery Józsefné 50 kr., Erdőssy Ilona 50 kr., Emhecht Józsefné 50 kr., összesen 12 frt. 72-ik gyűjtőív: F. Kiss Károlyné 1 frt, Birkel Margit 1 frt, összesen 2 frt. 28-ik gyűjtőív: Ács Albertné 3 frt. 13-ik gyűjtőív: Komáromi Károly 3 frt, Flitsch Miklós, 2 frt, id. Eisenbarth Agoston 1 frt, összesen 6 frt. 94-ik gyűjtőív: Heinrich Lajos 2 frt, Németh Ernő 2 frt, Dietrich Szilárd 2 frt, Mezei Péter 1 frt, összesen 7 frt. 4-ik gyűjtőív: Felmayer Károlyné 1 frt, Pfeifer Ferdinand 1 frt, Luise Danbenton 50 kr., Göbel János György 1 frt, Alföldi Lipót 50 kr., Topics Alajos 1 frt, Felmayer Juliska 2 frt, Felmayer Károly 3 frt, összesen 10 frt. 53-ik gyűjtőív: Say Istvánné 2 frt, Dieballa Györgyné 1 frt, Dr. Dieballa Géza 1 frt, Jellinek 1 frt, Schvarezbach Flóra 1 frt, Kovács Sándor Armin 1 frt, öz. Say Józsefné 5 frt, Holly Géza 1 frt, Fiáth György 1 frt, összesen 14 frt. 2-ik gyűjtőív: öz. Gebhard Ignác 1 frt, Dr. Hankiss Jánosné 1 frt, összesen 2 frt. 3-ik gyűjtőív: Vörös Szilárdné 1 frt. 12-ik gyűjtőív: Dr. Bierbauer Viktorné 1 frt, Szlavik Zsigmondné 1 frt, Kovács Károlyné 2 frt, összesen 4 frt. 10-ik gyűjtőív: Sohár Béláné 1 frt 50 kr. 25-ik gyűjtőív: Dr. Szigeti Józsefné 2 frt, Glaser Teréz 2 frt, Laendler Ferencné 2 frt, Sehuk József 3 frt, Landessmann Dávid 2 frt, Dr. Neumann Bernátné 3 frt, összesen 14 frt. 39-ik gyűjtőív: öz. Csurgay Kálmán 2 frt, Lukdikar Tivadarné 3 frt, összesen 5 frt. 50-ik gyűjtőív: Schubert & Schlesinger 3 frt, Fittler Lujza 50 kr., Fittler Béla 50 kr., Fittler Vilma 50 kr., Fittler Imre 50 kr., Bókeffy Béláné 1 frt, összesen 6 frt. 86-ik gyűjtőív: Dr. Molnár Károly 1 frt, Rutkay Jenő 1 frt, Nagy Ignác 1 frt, összesen 3 frt. 87-ik gyűjtőív: Deutsch Ignác 5 frt. 11-ik gyűjtőív: öz. Goriupp Nándorné 1 frt, Pauer Ida 1 frt, Goriupp Vilma 1 frt, G. K. 50 kr., G. L. 1 frt, Kapisztorj Károlyné 1 frt, Weichinger Sándorné 1 frt, összesen 6 frt 50 kr. 51-ik gyűjtőív: Illés Károly 1 frt, Németh Jánosné 50 kr., Szendoffy Emma 50 kr., Knopfmacher 30 kr., Imrich 1 frt, Bezúky József 50 kr., Varga Pistika 20 kr., összesen 4 frt. 58-ik gyűjtőív: Dr. Szabady Józsefné 3 frt, ifj. Ditmár József 50 kr., Schuetzer Nándorné 2 frt, Spitzko Lajosné 2 frt, összesen 7 frt 50 kr.

A nagytekintetű jótévedők fogadják az egyet és segélyezettek halás köszönetét a nyújtott kegyes adományokért.

A még kint levő gyűjtő ívek beküldésére az adományok hírlapi közzététele végett az ivartartókat tisztelettel kéri

a választmány.

Irodalom és Művészet.

— **A „Magyar Szemle”** 38-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Szulik József, Gyúrky Ödönlől. — Új áramlat irodalmunkban (IV) (—). Szulik József (költemény). Dömötör Páltól. — Az egész család, Tolnay Lajostól Sültgalambok, Kincs Istvántól. — Az Ilia erdejéről, Buday Lászlótlól. — Margitvirág (költemény) Bodor Elekttl. — Vizesésnél, Alfonztlól. — A megboldogult Robert (franciából). — Az eperjesi muzsikus. (folytatás) Tarczai Györgytlól. — Vallás és képzőművészet, Cornéliustól. — Freytag Gusztáv (II.) dr. Radványi Bélától. — Hétről-hétre (tárca). Tankredtlől Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. A „Magyar Szemle” lovag Kacsvinszky Lajos és Kaposi Lajos szerkesztésében jelenik meg. Tartalma mindig korrekte kath. szellemű és magas nívóan áll. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévére 3 frt. Kiadóhivatal: Új-u. 14.

— **A Nagy „Lourdesi képes naptár”** az 1896. szökö évre megjelent és kapható.

A naptárak a népirodalom terén tagadhatlan, nem kis szerepet játszanak, s lehet mondani, hogy még ma is a köznépek legkedvesebb olvasmányát képezik, kicsinye és nagyja, a férfiak ugy; mint a nők egyaránt készséggel olvassák s alig van oly család, mely naptár nélkül tudna maradni, még a legszegényebb is iparkodik megszerezni, mert ez képezi ugyszólván, egész évi olvasmányát. Eppen ezért nagy hiba volt, hogy e nép szükségletét annyira pótló irdalmi terméket oly sokáig hagytták nem mondjuk éppen parlagon, — de olyanok kezében hervorni, kik erre vajmi kevés gondot fordítottak, s csakis az anyagi haszon, s nem a nép szellemi fejlődése és lelki előnye volt szemek előtt. Volt ugyan egy-két kisebb naptár, mely a nép szükségleteinek iparkodott megfelelni, de távolról sem elégitette ki azt. Első volt, az érdemet el nem tagadjuk: „A Szent Család képes naptára”, mely a jeget e téren megtörte, mely mindaddig nem ismert alakjával és valóban a nép igényeinek megfelelő tartalmával valóságos hódítást vitt végbe a naptár-vállalatok terén, ugy, hogy míg több nem életre való vállalatnak meg kellett hátrálnia előtte, addig más hasonlirányú és szellemű vállalatok támadtak és keletkeztek mellette, melyek nem mind elleneségei, hanem ugyanazon szellemben s ugyanazon téren működő segéd társai akarnak lenni, hogy együttesen a nép szükségői és igényeinek, — a gombamódra szaporodó más ellenes irányú naptárak ellenében — annál inkább megfelelhessenek.

Egy ily hasonlirányú naptár a most már IV-ik évfolyamába lépett 1897-ik szökö évre megjelent „Nagy Lourdesi Naptár” is, mely valóban a nép kezébe való s mind külső csin, mind belső magas tartalmánál fogva az eddigi III. évfolyamot hasonlíthatlanul felülmulja s a legnagyobb pártolást megérdemli. Térészüké miatt itt részletesen nem ismertetjük, hanem legjobb ismertetés, ha minden helységben legalább egy megrendel egy példányt, s azt mutatóványkép másoknak átadja, hogy kiki saját szemével látva meggyőződhessek, hogy ez üres dicséret, s nagy lármájú hangzatos kinalásra nem szorul. E tekintetben különösen a főtisztelendő lelkeskedő papság tehetne legtöbbet, hogy t. i. egy példányt mutatóványkép megrendelne, annál is inkább, mivel ily mutatóványpéldányt egy intencióért is megkaphat.

Megrendelhető: Mészáros Kálmán szent Ferencnéni atyánál; Budapest, hová a pénzküldemények is címzendők. Ara 30 kr., postán küldve 35 kr. A nagyobb megrendelések totemes árleengedésben részesülnek: Tíz példánytól 20-ig 24 kr. 20—30-ig 26 kr. 30—50-ig 24 kr. 50—100-ig 22 kr. 100—300-ig 21 kr. 300-tól bármennyig csak 20 kr. Természetesen ily olcsó ár mellett a portó vagy postadíj, mindig a megrendelőt terheli.

Közgazdaság.

A magyar bortermelés.

— Borászati pályadíj a milleniumra. —

Budapest, szept. 25.

Az a sajnos jelenség, hogy a magyar borok kivitele a külföldre hanyatlak: hogy a magyar borok régi világhírűve évről-évre mind jobban tétetik tönkre; hogy a külföld már-már a magyar bortermelés teljes megszűnéséről beszél: a „Borászati Lapok”-at egy ellenakelő kifejtésére bírta.

Az első lépés oda hatni, hogy a magyar bortermelés, a kiviteli viszonyok a maguk valóságában ismertessenek meg a külföld fogyasztó- és termelő közönségével.

Ez okból a „Borászati Lapok” szerkesztősége a milleniumra egy díszművet ad ki, magyar, német, és francia nyelven, a mely mű 15000 példányban fog elterjesztetni a külföld összes számottevő borkereskedő és fogyasztó cégei között.

A nagy munka első részében tartalmazni fogja a mai magyar borászat ismertetését, második részében pedig egyes nagyobb termelők és borkereskedők pénzügyi helyzetének illusztrált leírását.

A mű első részére a következő pályázat hirdetik:

Pályázat.

A „Borászati Lapok” szerkesztősége egyezer korona

pályadíjat tűz ki az alábbi munka megírására:

1. Ismertessék általánosságban Magyarország szőlőtermelése statisztikai adataival egy a szőlő, mint a bortermelőknek.

2. Adassék képe a magyar borok kivitelének, még pedig:

a) borvidékek szerint leírandó a termelt és kivitelre alkalmas borok minősége; hozzávetőlegesen adandó a különböző vidékeken rendelkezésre álló különböző fajú borok mennyisége;

b) ismertetendő a kivitel mai helyzete borvidékenként, az egyes borminőségek szerint; a kiviteli piacok s hogy a kivitel mily irányban volna fejleszthető.

3. Számítás teendő a különböző borvidékek és borkereskedelmi központok és a nagyobb külföldi fogyasztóhelyek közötti kiviteli költségek mint a vasúti tarifák, vámok stb. tekintetében.

4. A borokéval hasonlóan ismertetendő a szőlőnek, mint gyümölcsnek kivitele is.

A mű egy szóval legyen hű utmutatója a magyar borok kivitelénél, egy a magyar kereskedő, mint a külföld vásárló közönségének.

A munka tömören legyen írva s terjedelme garmod szedéssel nem tehet ki többet a „Borászati Lapok” tíz oldalánál.

A pályamű akár magyar, akár német nyelven nyújtható be zárt jellegű borítékkal, a „Borászati Lapok” szerkesztőségéhez (Budapest) 1895-ik évi február hó 1-ig.

A pályadíjat egy választandó szakértők-ből álló bizottság ítéli oda a használatos, legjobb műnek.

Azok a kik tulajdonuk leírását a díszmű második részébe óhajtják, forduljanak eziránt a „Borászati Lapok” szerkesztőségéhez Budapest, (Köztelek.)

— **Közgazdasági Napló** — címmel egy új közgazdasági lap jelenik meg legközelebb Budapesten. Felolós szerkesztője Braun Sándor, a „Pesti Napló” munkatársa. A szerkesztő eddigi működése a „P. N.”-nél arra enged következtetni, hogy az új lap teljesen a „P. N.” szellemében fog haladni, vagyis teljes erejével a merkantilizmus céljait fogja szolgálni. A magyar gazdáközönségnek tehát elég oka van rá, hogy az új lapot ne részesítse valami nagy pártfogásban.

— **Milliók forgalma uszorakamattal.** A statisztikai hivatal legújabb kiadott füzetében közli a 27 legnagyobb budapesti pénzintézetek üzleti eredményeit. A két földhitelintézet már benne van a statisztikában, a melynek legértékesebb adata az, hogy Budapesten a pénzintézetek az alapszabályozási leírások számbavitele nélkül a tőkét 15¹/₂ kamatozással forgatják. Nyolcvanöt millió részvénytöke kamatozik csak a fővárosban ilyen óriási nyereséggel, a mi tekintve az általános pénzügyi viszonyokat nem egyébb mint uszora kamatoztatás. Ime egy adat a merkantil politika eredményéhez, a mely nem az osztályirigységet kelti fel a mozgó tőkével nem rendelkező közeposztályban s Magyarországon földmivelő népében, hanem tudatára ébreszti annak, hogy az ő megélhetési bajai éppen ennek a túlbuzgó pénzgazdaságnak a szükségesszerű következményei.

— **Sertősvész.** A földmivelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a sertősvész megszűnté következtében sertőseknek Győr szab. kir. városból a belföldi forgalomba való elszállítását, illetőleg más törvényhatóságok területére való elhajtását az általános állategészségügyi feltételek betartása mellett megengedte.

— **Állat kiviteli tilalom.** A földmivelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságokat hogy a szarvasmarhák, juhok, sertések és kecskék bevitelére Bannába és Hercegovinába ez idő szerint Tolna, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Zala, Somogy, Bács-Bodrog, Torontál Baranya és Veszprém vármegyék területéről, a sertések bevitelére pedig Vas, Bihar, Szabolcs és Sopron vármegyék területéről is tilos.

— **A száj- és körömfájás,** mint értesültünk. Patka községben a szarvasmarhák közt járvány szerűleg fellépett. — Tolnamegye alispánja a járványszerű száj-és körömfájásra való tekintettel haitott körmű állatoknak a folyó hó 30-án Tevel (Tolnam.) községben megtartandó országos vásárra való hajtását megtiltotta.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyon kérjük katolikus hit-rokonainkat, hogy csak olyan lapokra adják pénzüket, amelyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk bírársággal a zsidó sajtót, amely garasainkól palotákat emel-tet, de uton-utfélen pellengerre állítja hitűnket és arcul veri katolikus hit-elveinket.

— Grób B. urnak. Mekkaptuk de olyan sok anyagunk van hogy még nem küldhetjük. — H. I. Tolna Lengyel. A születésekre, illetve keresztelésekre nézve nem intézkedik sem a törvény, sem a miniszteri rendeletek halmaza. Ennekfolyán az új születések egészen bátran keresztelhetők a polgári anyakönyvezés előtt. A temetésekre vonatkozólag sem találunk sehol intézkedést. Itt az orvos illetve halotkém által kiállított bizonyítvány elegendő.

ad. 12162.

895.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Székesfejérvár sz. k. város hatósága által a város tulajdonában levő s a sz.-fejérvári 4556. sz. telekkönyvi betétben 2. sor, 17. hrsz. a. bevezetett egyháztelket képező 89 □-öl területű ingatlanok s azokra, valamint az utcaterhez csatolt 17¹/₂ hrsz. birtokrészletben levő épületek (Vörös ökor vendéglő) nyilvános szóbeli árverésen a megállapított feltételek alapján örök áron eladatni rendeltetvén, ezen árverés megtartására

f. 1895. évi október hó 10-ik napjának délelőtti 10 óráját,

s eljárás helyül a városház gyűléstermét tűzöm ki s felhívom mindazokat, kik jelzett ingatlan megszerzési óhajtják, hogy a kitűzött időben és helyen megjelenve vételár ajánlataikat tegyék meg.

Kikiáltási ár 4500 ft s bánatpénzül 450 ft teendő készpénz vagy helybeli takarékpénztári, avagy kereskedelmi bank betéti könyvecskében le. Az árverési feltételek alulírott hivatal helyiségében a délelőtti hivatalos órák alatt betekinthetők.

Sz.-Fejérvárott, 1895. szeptember 24-én.

Tomsits Gyula m. k.,

gazd. tanácsnok.

CSÁSZÁR ILMA

DIVATÁRUSNÓ

SZ.-FEJÉRVÁR, Kossuth-utca 20. sz.

Ezennel értesíti mélyen tisztelt vevőit, hogy

az őszi és téli idényre

a legújabb

párisi és bécsi minta-kalapok

a legnagyobb választékban megérkeztek.

Az eddigi elismert szolid és pontos kiszolgálás a legutányosabb árak mellett.

Liebing Richárd

toronyóra-gyár.

Liebing Richárd, a bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszék és a bécsi 13. ker. cs. kir. városi kiküldött járásbiróság hites szakértője és becselője

Bécs, ¹³¹/₁₀ Speizingerstrasse 66.

kizárólag csak toronyórákat készít, templomok, városházák, kastélyok, lak-tanyák, iskolák, gyárak stb. számára, a legújabb és legjobb konstrukció szerint és szolid kivitelben. Hasonlóképen elvállalja toronyórák javítását is, községeknek pedig részletfizetéseket is engedélyez.

Költségvetések díjtalanok.

Vasúti nyári menetrend.*Székesfejervárról Budapest felé:*

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Dél előtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Dél után 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 ó. 21 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este.

Budapestről Székesfejervár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 16 p.
Dél előtt 11 ó. 50 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 3 ó. 16 p. d. u.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 27 p.
Dél után 4 ó. 50 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. 36 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejervárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejervárról Uj-Szöny felé:

Dél előtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
Uj-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-Szönybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejervár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 22 p.
Dél előtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejervárról Nagy-Kanizsa felé:

Dél előtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Dél után 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Dél után 6 ó. 42 p. személyvonat indul
Siófokra érkezik 7 ó. 42 p. este.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 ó. 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejervár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 2 ó. 10 p.
Dél után 2 ó. 0 p. indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. este.
Siófokról indul személyvonat 8 ó. 15 p.
Székesfejervárra érkezik 9 ó. 15 p. este.
Éjjel 12 ó. 15 p. indul
Székesfejervárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejervárról Veszprém felé:

Dél előtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Dél után 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejervár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejervárra érkezik 6 ó. 0 p.
Dél előtt 7 ó. 3 p. indul
Székesfejervárra érkezik 8 ó. 30 p.
Dél után 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejervárra érkezik 5 ó. 35 p.

Minden ünnep és vasárnap*a 3165-ik számú tehervonattal:*

Veszprémből indul 7 ó. 45 p. este.
Péhről indul 8 ó. 40 p. este.
Székesfejervárra érkezik 10 ó. 9 p. este.

Van

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** nincsenek

ellátva:

BEJEGYZETT VÉDJEGYE
AZ ELSŐ TOKAJI COGNAC GYÁRNAK

TOKAJBAN.

Valódi csakis**TOKAJI COGNAC****TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL**

az

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja

725130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszeráruban,	Kovács Pál	urnál,
Berényi Mór	Molnár Adolf	"
Deutsch A. F.	Piskó László	"
Destek Adolf	Róth Bertalan	"
Hoffmann Lajos	Reitmann Ignác	"
Inrich Viktor ur gyógyszeráruban,	Schwarz S.	"
Karl József és Fia uraknál,	Reinits Lipót	"

Ifj. Tóth Gyula urnál.

Helyi ügynök: BERGMANN és FIA cég.

Hirdetések

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére

felvételnek

Márián György könyvnyomdájában,

Székestehérvár, Szt-István-tér 1.

hol is mindennemű nyomdai munkák a legizlésebb kiállításban és legjutányosabb árák mellett készíttetnek.

Melléklet a „Fejérmegyei Napló“ 120. (235.) számához.

A püspöki kar közös pásztorlevele a hivekhez és utasításai a papsághoz az egyházpolitikai törvények életelképeltetése alkalmából.

A közös pásztorlevél.

Krisztusban Szeretett Hiveink!

Szívünk mély fájdalommal értesítünk Benneteket, hogy az ugynevezett „polgári házasságról“ szóló törvény folyó évi október hónap elsején életbe lép. Eszerint Krisztusban Kedvelt hiveink, a házassági ügyekben, e naptól kezdve Ti is kényszerítve lesztek az egyházi törvények szigorú megtartása mellett, az említett törvény rendelkezéseit is figyelembe venni.

Magatok is tudjátok, hogy a legalázatosabb felterjesztést intéztük a trón zsámolyához, emlékiratot a magas kormányhoz és ott, ahol jogunk és kötelességünk volt szólni — a törvényhozás termében — élőszóval is emmondtuk:

hogy e törvény szent hitünk tanával ellenkezik;

hogy benünket katolikusokat kilene századon át elismert és gyakorlatban volt jogunktól foszt meg;

hogy alkalmas a vallásosságot és az ezzel összekötött erkölcsiséget gyengíteni;

hogy veszélyeztetni a család tisztaságát, mely pedig Szent Istvántól kezdve napjainkig, nemzedékről-nemzedékre származtatta át az ősök vallásos és hazafias erényeit.

De nemcsak az ország sorsát intézőkhöz fordultunk, hanem pásztorlevelünkben Titeket is felszólítottunk, esedeztetek buzgó imáikkal segítségért a Mindenhatóhoz az Egyház és a haza ügyében.

Szóval, mint főpásztorok és törvényhozók, mint hívők és polgárok megkíséreltünk mindent, hogy e törvény létrejöttét megakadályozzuk.

Mindazonáltal az isteni Gondviselés, mely kifürkészhetetlen utáiban, mely a rosszól is jót tud támasztani, megengedte, hogy a polgári házasságnak nevezett intézmény hazánkban is behozott.

Nem történt-e ez talán azért hogy e törvény a hithez való igaz hűségteknek, a katolikus Anyaszentegyházhoz való tántoríthatatlan ragaszkodástokhoz próbaköve legyen?

Mert Krisztusban Szeretteink! miként fegyvergyakorlás edzi a katonát, a csata szüli a hőst: azonképen Krisztus hitvallóit is a küzdelem a bajok és veszélyek próbálgatja ki és csak azok, akik mindvégig kitartanak az igaz hitben és e hit szerint való eszelekvésben, csak azok nyerik el a győzelem koronáját, amelyet mindnyájunk számára elkészített az Ur!

Hogy tehát Titeket a szent hitünk iránt való hűségben, az Anyaszentegyházhoz való ragaszkodásban megöröcsítsünk; hogy Titeket a megtévedéstől, amelybe az új törvény ejthetne, megóvjunk: főpásztori kötelességünknek tartjuk, elétek adni a következőket:

Először: Mit tanít és mit parancsol Nektek, Hiveink, az Anyaszentegyház a házasságot illetőleg.

Másodszor! Miként kell az új törvényvel szemben viselkednetek.

Midőn e fontos ügyben tanítással és utasítással Hozzátok fordulunk, komolyan intünk és kérünk Benneteket, hogy szavunkat halhatatlan lelketek üdvére őszinte megelégedéssel és szent engedelmséggel fogadjátok, meg lévén győződve, hogy azt ama súlyos felelősségnél fogva intézzük Hozzátok, amelyet az Ur Jézus Krisztus az apostolokra s azok utódaira, Reánk, hagyott, hogy Titeket, gondjainkra bízott Hiveinket, az élet minden változó viszonyai között szent hitünk útján az örök életre vezéreljünk.

I.

Midőn az Anyaszentegyház tanítását a házasságról röviden Elétek adjuk, ne gon-

doljátok azt, Kedvelt Hiveink, hogy talán ma, az új törvény hatása alatt e tekintetben új tanokat hirdetünk Nektek. Távolról sem.

Amit Krisztus Jézus az idők teljében hirdetett, amit az Ő Egyháza, a keresztény katolikus Anyaszentegyház, hogy higgyük, élénke ad, azt hirdetjük mi ma is Nektek.

Mit tanít az Egyház a házasságról?

Tanítja elsősor:

hogy Krisztus rendelete szerint keresztények között csak az a házasság, a mi egyszersmind szentség; ép azért minden más frigy, mely nem mint szentség jött létre, kötesék az bár a polgári hatóság előtt, az nem egyéb, mint házasságon kívül való bűnös együttélés.

E szerint a katolikusok a jövőben sem köthetnek másképp valódi házasságot, mint kötöttek apáink, tudniillik az Anyaszentegyház törvényei szerint, az illetékes plébános vagy annak megbízottja előtt, két tanu jelenlétében.

Tanítja az Egyház másodszor:

hogy az érvényesen megkötött valódi házasság felbonthatatlan.

Eszerint katolikus nem köthet addig újabb házasságot, míg hitestársa életben van.

Tanítja az Egyház harmadszor:

hogy katolikus nem köthet oly házasságot amelynek bárminő egyházi akadály van utjában, ha csak ez akadálytól az Egyház őt fel nem menti.

Eszerint amiként eddig, úgy ezután is köteles lesz a katolikus hívő a készülő házasságot legelőször is saját plébánosánál bejelenteni, hogy a netán létező akadálytól, ha lehetséges, felmentessék;

ha pedig az akadály olyan, hogy attól az Egyház fel nem menthet, a házasság meg nem köthető.

Ezek a katolikus hitelevé, amelyekről az Egyház sem emberi tekintetért, sem hatalmi önkényért, sem emberi törvényért le nem mondhat;

nem mondhatna le még akkor sem, ha bármely üldözésnek lenne is kitéve.

Igaz ugyan, hogy javára van az Egyháznak, ha törvényeit az állam is tiszteli, azoknak megtartását sürgöti és megköveteli; de viszont az államnak is nagy haszna van abból, hogy az Egyház hivei vallásuk rendeleteit pontosan megtartsák; mert elismert igazság, hogy az országok talpköve és biztonsága népeinek vallásossága.

Ha azonban az állam saját érdekének kárával az Egyházat magára hagyja, vagy ami még rosszabb, intézményeit figyelembe nem véve, törvényeinek foganatosítását megnehezíti: mit tehet az Egyház egyebet, mint hogy küldetésének tudatában, halad azon az uton, a melyet isteni alapítója, Jézus Krisztus kijelölt, fennen hirdetve az apostol szavaival: „Inkább kell engedelmességedünk Istennek, mint az embereknek“.

Igy tett az Egyház a múltban, így fog tenni a jövőben is.

Tudjátok, Kedvelt Hiveink, mily ádáz üldözötteseknek voltak kezdetben a keresztények kitéve.

Ha magukat keresztényeknek vallották, ha Egyházuk iránt való kötelezettségeiket teljesítették, börtönbe hurcoltattak, vadállatok elé vetettek vagy más kínos halállal végeztettek ki.

Megingott-e ezen üldözések alatt a keresztények hűsége szent hitükhöz?

Nem ingott meg.

Megszűnt-e a hiveknek Egyházukhoz való ragaszkodása?

Nem szűnt meg.

Sőt inkább! Százerek és milliók ontották vérüket Krisztusért és Egyházért.

Avagy talán az Egyház akkor más tanított-e hogy hiveinek sorsán könnyítsen, talán elhallgatott oly tanokat, melyek az állam felfogásával, törvényeivel ellenkeztek?

Korántsem!

A házasságot illetőleg az egyház az üldözések közepette is azt tanította, hogy a

keresztény házasság nem olyan, mint a pogány házasság; hanem hogy szentség, hogy felbonthatatlan s hogy hiveinek, akik házasságra akarnak lépni, az Ő törvényei szerint kell házasonniok.

Tanúsítja ezt már Szent-Ignác, Szent-Péter apostolnak az antiochiai püspöki széken közvetlen utóda.

Az apostolok ezen tanítványa ugyanis Rómába hurcoltatván, hogy ott Jézus hiteért oroszlánok elé vetessék, ez utjában — katonáktól őrizve — több levelet írt, a melyek egyikében meghagyja, hogy a hivek a püspök tanácsa nélkül házasságot ne kössenek; nyilván azért, hogy a püspök megítélhesse, vajjon a katolikus egyház törvénye szerint köthetnek-e az illetők házasságot.

Hasonlólag Athenagoras, kereszténynyé lett pogány bölc, védőiratában, a melyet Krisztus után körülbelül 170-ik évben a keresztények érdekében az akkori római császárhoz intézett, határozottan kijelent: „hogy nálunk keresztényeknél mindenki azt tekinti és ismeri el feleségének, a kit nem az állami, hanem a keresztény törvény szerint vett nőül.“

Ime tehát, Kedvelt Hiveink, az üldözöttesek idejében is szent kötelessége volt a hívőknek, házasságukat az egyház törvényei szerint megkötöniök. És az első keresztények az állami hatalom részéről szenvedett üldözöttesek dacára is lelkiismeretesen teljesítették kötelességeiket.

Ti e szent ősök utódai vagytok; példájukon buzdulva, Ti is megfogjátok tenni azt, a mit az Anyaszentegyház parancsol, annyival is inkább, mert ezt az új, bármennyire sérelmes törvény mellett is megtehetitek.

Ime tehát a próbakö, a melyen hitűségtek, az egyházhoz való ragaszkodástok megválnak; megválnak: élő gyümölcsöt hozó, vagy termékeiden, száraz ágak vagytok-e a kicsi mustármagból nőtt, az egész világra kiterjedt terebélyes fán, melyet az Ur maga ültetett, saját és érette kisznevdedt mártírjainak vérével öntözött.

II.

A mondtok után nagy tévedés volna azt hinniök, hogy az új törvény eddigi vallási kötelességeitök a házasság tekintetében a legcsekélyebb mértékben is változtatta vagy módosította volna, mert a kath. egyháznak a házasságról szóló tanítása és törvényei az ugynevezett polgári házasság behozatala dacára ezentel is köik lelkiismereteket s azokat halálos bűn nélkül a jövőben sem mellőzhetitek. Mindazonáltal az egyházi törvények szigorú megtartásán kívül a házasságkötésnél könnytelenek lesztek figyelembe venni az új törvény rendelkezéseit is a végett, hogy a templomban kötendő szent frigyetek az állam előtt is birjon polgárjogi következményekkel.

Hogyan voltunk eddig?

Eddig az állam az egyház törvényeinek megtartásával kötött házasságot a maga részéről is elismerte törvényes házasságnak, felruházva azt mindazon következményekkel, a melyek a polgári jog szerint a házasságból származnak.

Az új törvény szorint az állam, az egyház színe előtt kötött házasságot a maga részéről most már el nem ismeri; a házastársakat olybá veszi, mintha házastársak nem is volnának; gyermekeiket törvényes gyermekeknek nem tekintí és a házasságnak polgárjogi következményeit csakis azon házassulóknak adja meg, a kik teljesítik az új törvény által követelt formasságokat, a melyre nézve utbaigazításért lelkipásztoraitokhoz forduljatok.

Ezen formasságokat megtartják kath. testvéreink oly országokban, a hol az ugynevezett polgári házasság már régebben behozott. Könnytelen lesztek, Krisztusban Kedvelt Hiveink, Ti is megtartani és pedig egyedül a vögből, hogy az egyház színe előtt kötendő házasságotoknak a polgárjogi

következmenyeket az állam előtt is megszerezték.

Míthogy azonban szent hitünk szerint a katolikus jegyesek csak az egyház előtt tett akaratnyilvánításai által lesznek Isten és a lelkiismeret előtt valódi házasok, a törvény által követelt formásokat nem szabad azon szándékkal teljesíteni, hogy a polgári hivatalnok előtt keresztény házasságot kössenek, hanem egyedül avval a szándékkal, hogy a katolikus egyház rendelete szerint kötéendő házasságuk számára a polgári jogokat biztosítsák.

A törvény követelményeinek így eléget téve, sohasem fogtok megelégedezni arról, hogy a polgári ténykedést végezve, kötelesegtelnek mint katolikusok még nem tetettek eléget: nevezetesen ragaszkodnotok kell őseitek, apáitok katolikus hitéhez, mely szerint a házasság szentség és keresztény jegyesek a szentségben csak egy részesülnek — mint már fentebb említettük — ha a házassági frigyét az Anyaszentegyház szabályai szerint kötik meg; azon akaratjuktól, hogy egymással házasságra lépnek, az illetékes plébános, vagy általa megbízott áldozár és legalább két tanu előtt ünnepélyesen kijelentik.

Ezekből kifolyólag, lelkiismeretben kötelezzük a jegyeseket, hogy mielőtt a polgári közegoknál a polgári ténykedést megindítanak, házassági szándékukat előbb okvetlenül a lelkésznek hozzák tudomására, hogy általa a szükséges előkészületek az egyházi házasságkötéshez megtörténhessenek és a notán fenforgó egyházi akadályok eltávolíthatók legyenek.

Ha a plébános az előkészületeket megtette és a házasulandóknak kijelentette, hogy házasságok megkötése ellen az egyház részéről semmiféle akadály fenn nem forog, ezután, de csakis ezután mehetnek a házasulandók az anyakönyvvezetőhöz és annak is bejelentik, hogy házasodni akarnak.

Az Ur Jézus szoralmára kérjük és intjük a házasulókat, hogy miután a polgári törvény követeléseinek eléget tettek, ha csak lehet, még az nap a templomban, Isten színe előtt kössék meg az egyház rendelete szerint házasságukat; ha pedig bármilyen oknál fogva lehetetlen volna az nap vagy esetleg több napig a templomba menniük, mindaddig, míg egyháziilag össze nem keltek, magukat valódi házasokul nem tekinthetik, a házasársak jogaival nem élhetnek.

Él bennünk azon vigasztaló remény, hogy Ti mindnyájan, Kedvelt Híveink, ezen fűpásztori utasításainkat és intelmeinket készséggel fogadjátok és megtartjátok. Ha azonban találkoznának oly keresztény kath. hívők, (mitől Isten őrizzen), a kik a pusztá egynevezett polgári házasságkötéssel megelégednének és ezután keresztény házasságot nem kötnek, azoknak már most kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a katolikus Egyház őket igaz keresztény házasokul sohasem fogja elismerni s míthogy nyilván megvotik az Egyház törvényeit és ezáltal botránnyal okoznak, magától érthető, hogy ilyenek, mint nyilvános bűnösök állandó ellenszégülésük és folytatott bűnös együttélésük mellett a bűnbánat szentségében fel nem oldozhatók és így a szent áldozáshoz sem bocsáthatók: kizártnak egyes egyházi jogok gyakorlásából is: keresztesség-nél, bérmálásnál, mint kereszt- illetve bűrmaszülők, egyházi esketésnél, mint tanuk el nem fogadhatók, a templomgondnoki tiszt rájuk nem ruházható és egyházi tomesítésben is csak akkor részesíthetnek, ha Istennel kiengesztelődve, a bűnbánat jelei közt halnak meg.

Végül még egy igen fontos körülményre figyelmeztetünk benneteket.

Tudjátok: hogy az egyszer érvényesen megkötött valódi házasság felbonthatatlan; maga az Ur Jézus mondta: Amit Isten összekötött, ember azt szét nem választja; az oltárnál is megesküdtek, hogy egymást holtiglan el nem hagyják.

A felbonthatatlanság hitelv, a melyet semmi emberi törvény meg nem változtathat.

Megtörténhetik mégis és meg is történik olykor, hogy a valódi házasságban is a házastársak között az együttélés lehetetlennek mutatkozik; ez esetben az Egyház elválasztja őket, mint mondani szokás, ágytól és asztaltól a nélkül azonban, hogy hitvestársak lenni megszűnnének; tehát a férj sem vehet el más nőt, a nő sem mehet máshoz férjhez mindaddig, míg egyikük el nem hal.

Éppen azért, ha az a szomorú eset beállana, hogy válási keresetet kellene megindítanotok, jövőre is fennmarad és lelkiismereteket terheli az a kötelezettség, hogy az egyházi Szentoszólakhoz forduljatok s ennek itélete szerint igazodjatok.

* * *

Krisztusban Szeretett Híveink!

Élőtekbe adtuk a katolikus Egyház tanát és a Ti kötelesegtelket a házasság körül; megmondottuk, miképpen kelljen magotokat az új törvénnyel szemben viselnetek, hogy földi javaitokat a polgári törvény követelménye szerint is biztosítsa, Isten és Egyháza előtt és pedig csakis itt, valódi házasságot kössetek.

Kérünk Benneteket, hogy Ti, akik az Anyaszentegyház tagjai vagytok, házasodni a jövőben is az Ur oltárához menjete, mert csak akkor teljesítetek katolikus kötelesegtelket és az a jókivátnak, amolylyal az új család alapító párt a szülők, rokonok s jobarártok elhalmozzák, csakis akkor lehet fogánatos, ha az Egyház és Isten áldása kíséri.

Ismételjük: az új intézmény legyen a próbák, a melyen igazoljátok, hogy igazi katolikusok, hogy a Szentek társai és Istennek háznépe vagytok.

Az Ur Jézus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen és maradjon Veletek. Ameu.

Az utasítások.

Tisztelendő Testvérek! Legkedvesebb Fiaink!

A szent hitünk és egyházunkra sérelmes törvény arról a szerenestlen intézményről, melyet polgári házasságnak hívnak, dacára a mi és velünk együtt az egyház ügyét a főrendházban védelmező férfiak minden fáradozásának 1894. dec. 18 án, ami fölött f. óvi jan. 5 én hozták intézett leve-lünkben sóhajtozunk, a törvénybe iktatva, fájdalom, f. é. okt. 1-én a polgári hatóság által végre fog hajtani. Mi ugyan az Uról ránk bízott hivatalra és felelősség terhőre való tekintettel, szilárd lélekkel törekszünk veletek és híveinkkel egyetemben mindent megkísérlni, amit az isteni és emberi törvény nyújt és megönged, hogy a keresztény házasság méltósága visszaállítható és egyházunknak és hitűnknek jogai sértetlenül megőriztessenek; mindazonáltal szigoruan fen-tartva mindazt, amit f. é. jan. 5-iki leve-lünkben ünnepélyosen kijelentettünk és amire titeket és híveiteket buzdítottunk, kötele-ségűnknek tartjuk, nehogy a gondunkra bízott hívekre akár örök üdvökben, akár ezen élet javaiban az illető törvényből kár háromoljók, Titeket, kik a mi gondjaink osztályosai vagytok, más országok főpapjainak utmuta-tását követve, illő utasítással ellátni, ugy magára a törvényre, valamint a vele össze-függő, szintén nem sokára végrehajtandó, polgári anyakönyvekre vonatkozólag.

I.

Utasítások a polgárinak nevezett házasságra vonatkozólag.

1. Legelőször és mindenek előtt legszi-gorubb kötelesegtel leendő a hívőket szent-beszédekben, hitelmezésekben és minden más adott alkalommal, ugy a társaséletben is, fáradszhatatlan buzgósággal oktatni a házasság szentségéről szóló katolikus tanra és ezen igazi szent szövetséget ellentétbe ál-

litani azon összekötéssel, melyet polgár házasságnak hívnak. Ugyanakkor fáradszhatatlan gondot leendő ugyanazon szent hit alapján tanítani őket a házasság egységére, felbonthatatlanságára és annak akadályaira és őket szorgosan buzdítani, hogy a mit az anyaszentegyház a házasság szentségéről, hogy higgyük, élénk ad és tenni előír, erős hittel higgyék és engedelmességre legkészebb akarattal megtartsák. Ezen tanításokat és buzdításokat pedig a hívőkhoz intézett, ide esatolt pásztorlevélhez alkalmazzátok. Ezen legkomolyabb kötelesegtel teljesítésében azonban különös gondot fordítsatok arra, hogy az Isten egyházában szokásos kifejezésekkel éljetek és azon beszédmodort kövessétek, a melyet az oly szent ügy követel, amint XIV. Benedek pápa int: „Kötelesegtel leendő mindezeket, amint jó alkalom kínálkozik, a körülmények javolsa: körültekintéssel és vigyázzal, bővebben megmagyarázni és egyuttal mindenkit inteni, hogy habár az ország szokásainak és a földi fejedelem törvényeinek engedelmeskedni kényszerítve vannak, tegyék meg, de a hit megsértése nélkül és előbbvalóknak tartásuk az egyház legszentebb törvényeit, melyekkel a hívők házasságai korlátoltatnak.”

2. Magától értetődik, hogy teljes érvényben áll és marad és szentül megtartandó a jövőben is mindaz, amit az egyház-jog az eljegyzésről, a hirdetésről, az akadályokról, a folmentésekről, a tiltott időről, a házasságkötés alakjáról, a házassági ügyek itélőszékéről előír.

3. Mivel az új polgári törvény szerint az egyház színe előtt kötött házasság a polgári hatóság előtt semmi érvénnyel nem bír és polgári eredménnyel nem jár, a polgári házasságkötésre vonatkozólag kiadott rendeletek, a plébánosokra többé semmiféle kötelezettséget sem rónak. Ide tartoznak melyeket a kiskorúak, katonakötelezettek, külföldiekre nézve a polgári hatóság előír. Egyedül a törvénynek 123. §-a vonatkozik a plébánosokra, a mely szerint 1000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, ismételt esetben még 2 egész 3 havi fogházzal büntetettik azon lelkész, a ki a házasságkötésnél segédkezik, mielőtt a jegyesek bebizonyították volna, hogy a polgári törvény által előirt alakszerűségnek eléget tettek. Bizonyítattik pedig a polgári szertartás megtörténte a polgári hivatalnok bizonyítványával, melyet az, az alakszerűség teljesítése után, a feleknek azonnal ingyen átadni tartozik, a plébános pedig a plébánia levéltárban megőrzés véget elhelyez.

4. A nehézségek elkerülése végett, melyek támadhatnának, ha a polgári alak-szerűség megtörténte után a házasságkötést egyházi akadály miatt elhalasztani, vagy folmentést meg nem engedő akadály miatt egészen megtagadni kellene, a hívőket figyelmeztetni és kötelezni kell arra, hogy a polgári törvény által előirt alakszerűségeknél ne vessék magukat előbb alá, míg a plébános ki nem jelenti, hogy mi akadály sincsen hogy a házasságot az Egyház színe előtt megkössék.

5. Azért minden lehető gonddal töre-kedjének a plébánosok arra, hogy a hívők előbb náluk jelentsék be házasságkötési szándékukat, mint a polgári hivatalnok előtt, hogy a netalán fennálló akadály folmentés-sel idejokorán eltávolíthatassák, ha pedig az alól folmentés nem volna nyerhető, a feleket házasságkötési szándékukról lebeszélhessék.

6. Ha a jegyesek házasságra való lépésük szándékát csak akkor jelentenék be a plébánosnak, a midőn a polgári alak-szerűség megtételére a nap már megállapított, kö-sedelem nélkül tegyen meg mindent, a mi a házasság megkötésére szükséges, ha pedig házassági akadály forogna fenn, sür-getni fogja, hogy a polgári alak-szerűsége-t halasszák el azon időre, a midőn az aka-dály alól való folmentést elnyerik; ha azon-ban folmentés nem lenne kapható, a lelkek üdvét megmenteni törekvő minden buz-gósággal figyelmeztessék és bírja rá a jegyese-

ket, hogy házasságtörési szándékuktól álljanak el.

7. Ugyanazon esetben, a midőn t. i. a jegyesek a polgári hivatalokkal a polgári alakszerűség megtételére a napot kitérték, mielőtt plébánosuknál jelentkeztek volna, a polgári szertartást azonban más napra használni hajlandók nem lennének; hatalmat adunk a plébánosoknak és plébános helyetteseknek arra, hogy nevünkben a második és harmadik hirdetés, valamint a tiltott idő alól felmentést adhassanak; az anyaszentegyház ezen kedvezményével azon cél elérésére önhajtuk segítségét nyújtani, a mely mindig öhajtható és szem előtt tartandó, hogy ugyanazon napon, a melyen a polgári alakszerűség megy végbe, a házasság a templomban is megkötéssek.

Az adott felmentésről azonban az ordinarus esetről-esetre értesítendő, egyuttal a házastalok anyakönyvében megjegyzés teendő.

8. Ha olyan hívek lennének, ami különösen nagyobb városokban eshetik meg, akik vagy tudatlanságból, vagy a szent katolikus vallás iránt való közönyösségből vagy a kath. egyház megvetéséből házasságtörési szándékukat a plébánosnak nem jelentik be, igen közel áll a gyanu, hogy ők a polgári kötéssel beérnek. Azért a plébánosoknak legfőbb gondjuk legyen, hogy a polgári házasságok összes hirdetéséről, a 14 napon nyilvános helyen kifüggesztett jegyzékről, tudomást szerezzenek, hogy minden lelkipásztori buzgósággal a feleket az egyház színe előtt kötendő házasságra rábírhassák, fenforgó felmentést nem tűrő akadály esetén pedig őket a polgári kötésről lebeszélhessék. Ezen törekvésükben a lelkipásztorok a feleknek szüleit, első sorban az anyákat rokonokat és más, a felekkel szükségesül összekötöttesben álló személyeket, sőt a polgári hivatalnokokat is, kik jobb indattal viselhetnek az anyaszentegyház iránt, segítségül hívják. Bizunk azonban a lelkipásztor buzgóságában, okosságában és szeretetében, hogy a feleknek, különösen a házassági akadályok eltávolításában jóindulata segítségére lesz, mert csak így lehet eredményt elérni. A lelkipásztoroknak ezen szent munkáját a főpásztor, a mennyiben a fegyelem megengedi, kegyes segítségével támogatni fogja.

9. A törvény 36. § szerint a polgári hivatalnok, előzetes kihirdetés nélkül, fel van jogosítva polgárilag összekötött azon jegyeseket, kiknek egyike vagy másika halálos kimenetelű betegségben szenved. A plébános a halálos ágyon polgárilag összekötött házasságilag összekötött, igénybe véve a lehető bizonyítékokat, vagy legalább — alapos kétely esetén — mindkettőjük esküjét a szabad állapotról. Ha pedig bármilyen egyházi akadály volna közöttük — kivéve az egyházi rendet vagy egyenes águ törvényes sórorságot — a plébánosokra és plébános helyettesekre átruházunk azon hatalmat, melyet a Szentszék 1889. febr. 20-án kaptunk és amelyet a Congregatio Inquisitionis 1889. jan. 9-én kelt decretumával megmagyarázott, miszerint azok alól felmentést adhatnak, akár az akadály egyenesen a beteg, akár az egészséges félnél fordul elő; ezen hatalommal azonban csak azon esetben élhetnek, amidőn nincs idő a fő-pásztorhoz fordulni és a veszelő közül áll, de kötelezve, valahányszor ezen hatalommal élnek, az ügyet a főpásztor tudomására hozni.

10. A törvény 123. §-ából világos, hogy a plébános, a jegyeseket, kik magukat a polgári alakszerűségnek alá nem vetették, csak akkor adhatja össze, ha egyikük vagy másikuk komoly, közeli halálos veszedelmű betegségben szenved; a törvény indoklásából pedig kiviláglik, hogy a plébános, a büntetést elkerülendő, a halálveszedelmet bizonyítani tartozik. Azért a plébános gondoskodjék,

hogy a halálveszedelmet orvosi bizonyítvánnyal, vagy ahol orvos nem hívható, két tanu bizonyítvánnyal igazolja. Ugy alkalmazza azonban a plébános ezen óvintézkedéseket, hogy kötelességének teljesítésében semminemű félelmet ne mutasson.

Miután pedig a házasságnak, melyet polgári alakszerűség meg nem előzött, még az említett végső esetben sem nyújt az állam polgári hatályt, a plébános figyelmesse a halálos ágyon megasketetteket, hogy azonnal, legalább 4 együtt jelenlevő tanu előtt szóbeli végrendeletet tegyenek, hogy az életben maradó házastársnak és a gyermekeknek földi jogai és javai biztosítva legyenek; de figyelmeztetni is fogja, hogy visszanyervén egészségét, nehogy a házasság polgári jogkövetkezmeny nélkül szükkölködjék, magát a polgári alakszerűségnek vesse alá.

Ha a halálos veszedelemben forgó jegyesek, a polgári alakszerűség teljesítése nélkül, a házasság megkötése előtt ágyaságban élnek és akadályok léteznének közöttük, meg van engedve a plébánosoknak és plébános helyetteseknek, azok alól a 9. pontban említett feltételek mellett, felmentést adni.

11. Az említettekkel kapcsolatban, a plébánosoknak különös éberséget és gondját követeljük a vegyes házasságok. Magától értetődik, hogy a plébánosok a jövőben is minden buzgósággal kell, hogy törekedjenek arra, miszerint hivatkozott a vegyes házasságtöréstől elvonják; ha pedig ezt el nem tűrhetik a feleket megtanítják, hogy az egyház csak akkor ad felmentést a vegyes vallás akadályai alól, hogy ha az egyház által megállapított feltételek, elsősorban a mindkét nembeli gyermekek katolikus nevelése, biztosítva vannak. Azért rábírnak őket, hogy a plébános és két tanu előtt írásban ünnepélyes ígéretet tegyenek, ha lehet esküvel megerősítve, hogy az egyház által előírt óvszabályoknak hűen tesznek eleget. Miután pedig az 1894. törvénynek 32. §-a megengedi az ilyen jegyeseknek, hogy a polgári hivatalnok előtt kötött szerződésben egyezzenek meg az iránt, mely vallásban neveltesse a gyermekek, — a plébános rábírnak őket, hogy a mindkét nembeli gyermekek katolikus nevelését iránt szerződést kössenek és ezen szerződés példányát, melyet 1895. június 29-én 1674. szám a. k. min. rend. 4. §-a értelmében a polgári hivatalnok (kir. közigyűző, kir. járásbíró, polgármester vagy főszolgabíró) a jegyeseknek kérelmükre három napi határidő alatt kiadni tartozik, a plébánosnak átadják. Megtanítandók azonban a hívek, hogy a polgári hivatalnoknak semminemű joga nincsen ezen szerződés kötését, bármely módon, akár rábeszéléssel, akár tekintélyvel vagy visszaéléssel, megakadályozni. Ezen szerződés bemutatása és az egyház által előírt többi feltételek biztosítása után, a plébánosok a főpásztorhoz fordulnak, hogy a vegyes vallás akadályai alól felmentés nyerhető legyen. Ezen felmentéses vegyes házasságokat a plébánosok kihirdetik, a nélkül, hogy szükséges volna azokat az akatholikus imaházban is közzétenni, avagy az ott végbement hirdetésekről bizonyítványt követelni. Ha pedig a vegyes házasságok akatholikus lelkész előtt fognak köttetni, a plébános azokat sem ki nem hirdeti, sem az akatholikus lelkésznek bizonyítványt nem ad.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a vegyes vallási akadály, vagy más akadályok alól felmentésért a főpásztorhoz intézett folyamodványra többé bélyeget tenni nem szükséges; bélyeget csak azon okmányokra kell tenni, melyek a világi jog terén jogszerezésre, átruházásra, megerősítésre, változásra vagy megsemmisítésre szolgálnak. Az új világi törvény pedig az egyházi akadályokat el nem ismeri, sem azoknak vagy azok alól

adott felmentéseknek a világi jog terén semmi hatályt nem tulajdonít.

12. Ha a plébános olyan hívekről nyerne tudomást, kik csak a polgári alakszerűséget hajtották végre és házastársuk gyanánt együtt élnek, minden lehető igyekezettel intenie kell őket, hogy az egyház színe előtt érvényes házasságra lépjenek és e célból lelkipásztori buzgósággal minden szolgálatra esetleg egyházi akadályok eltávolítására legkészebbnek mutatkozzék. Ha figyelmeztetéseit és kéréseit meg nem hallgatták, ne hagyja el a bűnösöket, hanem minden módon, melyet a lelkipásztori buzgóság és okosság sugall, mellettiük álljon. Ha pedig minden kísérletét az öhajtott eredmény nélkül látná szükkölködni és ők a vétek együttélését tovább folytatnák, lelkipásztori szeretettel, de komolysággal is, szomoruan adja tudtukra, hogy ha meg nem térnek, mint nyilvános bűnösök, sem a gyónásban feloldozást nem nyerhetnek, sem a sz. áldozáshoz nem bocsáthatnak; hanem távol kell őket tartani a keresztszülői tisztségtől, a házassági tanuskodástól és hasonlóktól is; a nő a szülés után szokásosan meg nem áldható sőt az egyházi temetést is meg kell tagadni tőlük, ha bűnbánat nélkül haltak meg, anélkül, hogy valaha az egyház törvényeinek való engedelmisség szándékát kifejezték volna.

Ha pedig az egyik fél az egyház színe előtt kötendő házasságra kész volna és azt kívánná, a másik azonban makacsul ellenállana, ez eset minden körülményeivel a főpásztor elől terjesztendő és intézkedése bévárandó.

13. Ha a plébános tudomására jutna, hogy egyházi házasságot kötött hitvesek, támaszkodva a polgári törvényekre, az elváltást keresik, buzgósággal, okossággal és igyekezettel törekedjék ezen oly nagy bűnt megelőzni és megakadályozni és a kibékülésre vezető alkalmas eszközöket használni; mely alkalommal felvilágosítja őket, hogy az egyház törvényhozása a házassági ügyekre nézve az új törvény folytán nem hogy meg nem szűnt, hanem sohasem is szűnhet meg; miért is a hívek a jövőben is lelkiismeretben kötelezettenek, hogy a házassági ügyeket az egyház ítélőszéke elé bocsássák és ítélőtenek magukat alávessék. Ha pedig u. a. hitveseket a polgári hatóság elválasztotta és ők a polgári hivatalnok előtt új együttélésre léptek, az ügy a főpásztor elé terjesztendő, hogy illően intézkedhessék és a körülményekhez képest, különösen botrányos esetekben, a makacsok fölött a kiközösítés ítéletét kimondhassa.

Különb, minden ilyen esetben az egyház színe előtt kötött házasság érvényessége megvizsgálendő és kikutatandó. Ha pedig bontó akadály fedeztetnék fel, károny pör indítandó az előbbi házasság érvénytelenítésére, hogy a pusztán polgárilag összekötött az egyház előtt is érvényes házasságra kelhessenek.

Ugyanaz tartandó szem előtt, valahányszor a katolikus hitves, házastársának a világi bíró által történt holtánnyilvánítása után, új házasságra lépni öhajj, akár polgárilag már össze adatott, akár nem.

Végül figyelmeztetünk Titeket az Urban, hogy addig, míg a polgári törvény életben lesz a polgári hivatalnokoknak, kikre azon törvény valami kötelességet ruházott, minden az egyház kárára irányzott cselekedet, melyeket maga a törvény és a miniszteri utasítás tilt, tudomásunkra hozzátok.

II.

Utasítások az anyakönyvekre vonatkozólag.

1. A mi az anyakönyveket illeti; jól lehet azok vezetésére az új törvény szerint, az állam külön polgári hivatalnokokat alkalmazott, a plébánosok u. a. törvény 94. §-a

szerint mégis feljogosítvák és kötelezvék az anyakönyvi kivonatokat, azon adatokra nézve, melyek az új törvény végrehajtásának napjáig, vagyis 1895. okt. 1-ig az anyakönyvekbe vezetettek, a feleknek, valamint a hivatalnak hivatalból, a szokásos módon kiszolgáltatni. A plébánosok tehát a törvény értelmében járjanak el. Oly esetekben azonban, a midőn a hívek az anyakönyvi kivonatokat az egyház által tiltott célra kérik, a plébánosok minden erejükkel, komolysággal és szeretettel hassanak oda, hogy a feleket szándékuktól eltérítsék; ha azonban megvetve az intéseket, kívánságuk mellett maradnak, jelentse ki előttük ünnepélyesen és tiltakozzék, hogy kiadván az anyakönyvi kivonatot, semmi módon sem akar közreműködni az egyházzal tiltott célra és ezt csak a kényszernek engedve teszi meg.

2. Minthogy f. é. okt. 1-jétől kezdve az új anyakönyvi hivatalnok állítja ki polgári célokra az anyakönyvi kivonatokat és a világi hatóság okt. 1-től kezdve a plébániai anyakönyveknek hatályát többé el nem ismeri, megszűnik azon naptól kezdve érvényessége az 1825-iki törvény 33. §-ának, a mely arra kötelezte a plébánosokat, hogy a másodpéldányokat a megyének, illetőleg a városi hatóságoknak minden év végén küldjék be. A mi pedig a folyó évi szeptember 30-ikáig bezárólag vezetendő anyakönyveket illeti, azoknak másodpéldányai okt. 15-éig még ezen egy esetben az illető hatóságoknak beküldendők. Meghagyjuk azonban, hogy az anyakönyvi másodpéldányokat jövőre minden év elején az egyházi hatóságnak küldjék be.

3. Ugyanez oknál fogva, az új törvény végrehajtásának napjától kezdve, megszűnik a plébánosoknak kötelessége hivatalból kiállítani és átküldeni:

a) ama férfiak halotti leveleit, kik a 42-dik életévüket be nem töltötték, annak a plébánosnak, a hol az illetők születtek. A világi hatóság részéről netán beküldendő halálesetek a születések anyakönyvébe bevezetendők;

b) a tartalékos, póttartalékos és honvédek halotti leveleit a korszégi hatóság előljáróihoz;

c) a katonai nyugdíjasoknak s általában azoknak a nyugdíjasoknak, a kik bármilyen katonai ellátásban részesültek, valamint azok özvegyeinek és árváinak halotti leveleit sem;

d) általában azon személyek halotti leveleit, kik állami nyugdíjat élveznek, valamint hasonló nyugdíjat élvező nőnek házasságlevélét sem az illető polgári hatósághoz;

e) a külföldiek halotti leveleit, mint pl. a badeni, bajor s. b. alattvalókat az egyházi hatósághoz.

Hasonlóképen nem kötelesek a plébánosok többé a nyugdíjasok nyugtatványait havonként aláírni és életbenlétüket bizonyítani; ha csak nincsen szó egyházi nyugdíj-intézményekről vagy alapról, a melyekre nézve a plébános aláírása továbbra is kötelező.

4. A sz. tridentini zsinat, valamint a pápák határozata értelmében a plébánosok kötelezettek azentúl is a szokásos anyakönyveket a leglelkismeretesebben tovább is vezetni. A püspökök és alesperesek felügyelete alatt lelkismeretesen vezették a plébánosok ezen könyveket századokon át egyházi célokra, mielőtt a polgári hatóság e tekintetben bármi rendeletet is kibocsátott volna. Ismeretes, hogy hazánkban vannak

plébániák, a melyeknek anyakönyvei a 16-ik századból származnak, míg a világi hatóság csak a múlt század vége felé fordította figyelmét ezekre a könyvekre.

Mindazon rendeletnek tehát, melyeket a főpásztorok az anyakönyveknek saját és egyházi célokra való vezetősére addigél kiadtak és melyeket a jövőben kiadni szükségosnek tartandanak, a legpontosabban megtartandók a jövőben is. Figyelmeztetjük azonban már most a plébánosokat: intsek híveiket, hogy gyermekeiket kereszteltessék meg, még mielőtt a világi hatóságnak a születési esetet bejelentnék.

5. A merőben polgári házasságokat a házassági anyakönyvekbe bevezetni ugyan nem lehetséges, mindazonáltal szükséges, hogy ezekről pontos jegyzéke legyen a plébánosnak.

A mint tehát a plébános tudomást vesz az első tisztán polgári házasságról, tekintet nélkül arra, vajjon az illető jegyzék mindketten katolikusok vagy csak egyikük, a plébános e célra külön könyvet készítsen és abba ezen szerződést vezesse be. E célra az eddig szokásban lévő anyakönyvi ívek felhasználhatók; az „eskető lelkész” rovatba zérus teendő. A polgári házasságra vonatkozó ezen adatokat a plébános, ha másképen meg nem tudhatja, a polgári anyakönyvből vegye át, a melynek megtekintését a világi hatóság ingyen tartozik megengedni.

Ha a polgárilag egybekötött felek később egyházzal összeadatnak, házasságuk a házassultak anyakönyvébe bevezetendő, az említett könyvbe pedig bejegyzendő, hogy a felek ekkor és itt egyházzal adataik össze.

A tisztán polgári házasságból született gyermek keresztelésénél a kereszteltet anyakönyvében e rovatok: „törvényes, törvénytelen” üresen hagyatnak és az észrevételek rovatában feljegyeztetik, hogy a gyermek szülői ekkor és itt csupán polgárilag adataik össze.

Ha ily esetben a keresztelést kiadó volna, a plébános ne használja a nyomtatott űrlapokat, hanem írjon bizonyítványt, a melyben hivatkozva a ker. anyakönyvönök kötetére, lapja és folyó számára, bizonyítsa, hogy N. N. csupán polgárilag összeadott szülőknek N. N. gyermeke ekkor és itt kereszteltetett, keresztiszülők: N. N., keresztelő lelkész N. N.

A csupán polgárilag összekötött személyek és azok gyermekei halálesetének a megholtak anyakönyvébe való bevezetésénél ezen polgári összekötötésről mindig említés teendő; így például: N. N. kereskedő, polgárilag egybekötött N. nek férje; vagy N. N. csupán polgári összekötötésből N. N.-nek özvegye; vagy N. csupán polgárilag összekötött N. N. és N. N.-eknek fia

6. Valamint a merőben polgári összekötötésekről a plébánosnak külön könyve lesz, hasonlóképen külön könyvbe fogja jegyezni azon gyermekeket, akiket, dacára intéseinek, keresztelésre nem hoztak. Az ily gyermekekre vonatkozó adatokat, ha másképen nem ismeretesek, ugyanez a polgári anyakönyvből szereze meg.

7. Minden plébános és plébánoshelyettes évenként összesített kimutatást tartozik készíteni és azt az alesperes után az egyházi hatóságnak betervezni ezen tartalommal; a) a plébánia területén kötött katolikus házasságok száma; b) a vagyos házasságok száma: 1. a kath. templomban, 2. az akatholikus imaházban kötöttek; c) tisztán polgári összekötötések száma; d) 1. megkeresztelt, 2. meg nem keresztelt gyermekek száma.

Kétséget nem szenved, hogy a válto-

zás, melyet az új törvény a házasságkötést illetőleg előidézni fog, amennyiben a jegyzéseket a polgári hivatalnoknál való jelentkezésre kötelezi, a hívek üdvösségére nézve veszedelmes következményekkel járhat. Tisztelendő papságunk magától is átlatja, hogy ezentúl legszigorubb kötelessége leendő, miszerint okos törekvéssel és jóakaratu lelkipásztori buzgósággal oda hasson mindig, hogy az új intézményből minél kevesebb lelki kár háromlójék a gondjaikra bizott hívekre. Ha valaha, ugy ezen zavaros időben szükséges, hogy a lelkipásztor híveinek szeretetét és bizalmát maga részére megszerezze; ha ezt elérheti, Isten szent gyémének segítségével sikerül neki a jegyzéseket arra is birni, hogy miután a törvény által előírtaknak, amik házasságuknak polgári hatályához szükségesek, a polgári hivatalnok előtt eleget tettek, mindig a templomba is menjenek, hogy igazi, Isten és egyház előtt érvényes házasságot kössenek.

Szilárd reményt táplálunk, hogy lelkeskedő papságunk, a szegény házassaladók minden kifogásának, melyek az egyházi esketés elhanyagolását célozzák azért, mert a szokásos stólaris díjat megfizetni nem képesek, elejét fogja venni. Ez okon nem tartjuk szükségesnek külön is ajánlani a papságnak, hogy a dolgok állásának változtával ez ügyben mindig jóakarónak és szivesnek mutakozzék.

Ezek azok, melyeket irányadóul veletek közölni szükségeseznek tartottunk. Ajánljuk azonban az anyaszentegyház, valamint az új polgári törvénynek és utasításoknak szorgalmas tanulmányozását, hogy híveiteket, ugy a házasságok helyes kötésében igazgathassatok, valamint nekik a házasság szentsége polgári következményeinek, a valóság épontartásával való elérésében útmutatást adhassatok.

Háttra van, hogy Isten legbővebb kegyelmét kérjük reátok, hogy a dolgok jelen legnehezebb folyásában, vezetésünk mellett, a ti és a rátok bizott लोक örök üdvére minél nagyobb buzgósággal munkálkodhassatok.

„Kegyelem mindazokkal, kik változatlanul szeretik a mi Urunk Jézus Krisztust. Amen.”

Kelt Budapestben, 1895. évi augusztus 31. és szeptember 1-én tartott közös tanácskozmányunkból.

Kolos s. k. bibornok, esztergomi érsek.
Lőrinc s. k. bibornok, nagyvárad püspök.
György s. k., kalocsai és báci érsek.
Viktor s. k., gyulafehérvári és fogarasi érsek és metropolita.
János s. k., győri püspök.
Mihály s. k., nagyvárad görög katolikus püspök.

Nándor s. k., pécsi püspök.
Constantin s. k., váci püspök.
János s. k., szamosújvári püspök.
Ferenc s. k., erdélyi püspök.
Kornel s. k., szombathelyi püspök.
János s. k., eperjesi püspök.
Imre s. k., nyitrai püspök.
Zsigmond s. k., kassai püspök.
Gyula s. k., szatmári püspök.
Károly s. k., veszprémi püspök.
Sándor s. k., csanádi püspök.
Fülöp s. k., székesszevári püspök.
Gyula s. k., munkácsi püspök.
Pál s. k., szepesi püspök.
Károly s. k., beszercebányai püspök.
Ipoly s. k., panonhalmi főpápa.
Szekecs János s. k., tosnói kápt. helynök.
Pap Péter s. k., lugosi káptalani helynök.